

ထုတ်ဝေသူ၏ဆန္ဒ

ယနေ့လူငယ်လူရွယ်များနှင့် အထူးသဖြင့် ကလေးငယ်များ ဘာသာရေးစာပေကို စိတ်ဝင်တစား ဖတ်ရှုနိုင်ရန်အတွက် **ဆေးရောင်** ကာတွန်းရုပ်ပြအဖြစ် သပ်ရပ်ခန့်ညားစွာ ဖတ်ချင်စဖွယ် ရှိလာအောင် မိမိအနေဖြင့် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားထားပါသည်။

မိမိ၏ဆန္ဒမှာ ဤစာအုပ်ကို ကလေးသူငယ်များနှင့် လူငယ်လူရွယ်များ ဖတ်မိသွားပြီး အသိတရားနှင့် ဗဟုသုတရရှိပြီး လိမ္မာယဉ်ကျေးသော လူငယ်လူရွယ်များ ဖြစ်လာစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်လက်ပြီး အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာနှင့်ယဉ်ကျေးမှု ဗဟုသုတနှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်ကောင်းများကိုလည်း ဆက်လက်ထုတ်ဝေသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

မောင်မျိုး
မြင့်မိုရ်ဗေဗေစာပေ

Publisher's Opinion

I have tried to the best of my abilities for this color cartoon illustration to be young people especially for the children so that they can read religion books.

My opinion is the children and the young read this book and get spirit and knowledge and to become clever and polite persons.

I will continue to publish the best books concerned nationality, religion, teaching and culture.

Maung Myo
Myintmoh Maymay Literature

ဇာတိတာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဒီမိုကရေစီကြီး	၅
ကျောင်းသားကြီး	၂၀
လမ်းညွှန်ကြီး	၄၄
ကစားစဉ်ကြီး	၆၄
အထွေထွေကြီး	၈၈

Contant

Subject

Pages

Politeness at home	5
Politeness at school	20
Behave politely on the way	44
Be polite when you play	64
General Politeness	88

အိမ်၌သင့်ကျေခြင်း

Politeness at home

ကျွမ်းကျင်စွာ စကားမပြောရ ချည်းခြင်းမရှိရ

Don't talk loudly and don't be noisy

ဟိန်းထက်အောင်နဲ့ နဒီတို့ဟာ စကားပြောရင် အကျယ်ကြီးပြောလေ့ရှိကြတယ် ...

Hein Htet Aung and Nadi are in the habit of talking loudly.

သုပ္ပာမဒိးသင်ဒြေဗျင် အသံကျပ်စွာမပြောရ

Don't talk loudly when you wake-up early

ညက မိုးအေးနေလို့ အိပ်ရာ
စောစောဝင်ခဲ့တဲ့ ဟိန်းထက်အောင်ဟာ
ဒီနေ့မနက်မှာ အစောကြီးနိုးနေတော့
တယ်။

Last night, as it was cold, Hein
Htet Aung went early to be.
So he wakes up early in
the morning.

ဟဲ့ နဒီ နဒီ ထတော့
ထတော့ မိုးလင်းနေပြီ
Heh! Nadi, wake up.
It's in morning.

ကိုကိုနော်
သူ အစောကြီးနိုးတိုင်း
သူများကို လိုက်နိုးမနေနဲ့
No, you sleep early
last night and now you
wake me up.

နိုးမှာပဲ၊
အိပ်ပုတ်ကြီးမလေး
ထ ထ
I'll wake you up!
You're fond of
sleeping.

ကိုကို
မယုတ်မာနဲ့
Brother, don't
be silly.

**လူကြီးကသေးကျွန်း လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ခံယူရမယ်။
မိမိသေးကျွန်းလည်း လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် သေးအပ်ရမယ်။**

When you take or give something, use your two hands

ဒီလ လပတ်စာမေးပွဲမှာ ပထမရတဲ့
ဟိန်းထက်အောင်ကို ဘိုးဘိုးက ဆုချတဲ့
အနေနဲ့ မုန့်ဖိုးအများကြီးပေးတယ်။

In monthly exam, Hein Htet Aung stands
first in the class. So his grandpa gives
him lots of pocket-money as reward.

ရော့ ကြိုးစားတဲ့
ငါ့မြေးလေးအတွက်
မုန့်ဖိုး

Take this pocket-money
for your success.

ဟိန်းထက်အောင်က မုန့်ဖိုး
ငွေကို လှမ်းယူလိုက်တယ်။

Hein Htet Aung
hands out to get it.

ဟဲ့ ဟဲ့ မောင်လေး
လူကြီးပေးတာကို
လက်နှစ်ဖက်နဲ့ခံယူရတယ်ကွဲ့။
Heh! Brother, you must
take it with your two
hands, when the
elderly person
give you.

ပြောပြ ဟုတ်ကို
မမမေ့ပြတ်နီ။
မောင်လေးမေ့သွားလို့ပါ

Yes, sister
May Myat Noe,
I forget to do so.

မြေးလေး၊ သွားသွားကို
ဟိုစားပွဲပေါ်က ဒဏ်ကြေ
လိမ်းဆေးဘူးလေး
ပေးစမ်းပါကွယ်
Grandson, please hand
this lotion to me.

ဟိန်းထက်အောင်က စားပွဲပေါ်က သွားယူပြီး သွားသွားကို ဒဏ်ကြေလိမ်းဆေးဘူး လှမ်းပေးတယ်။
Hein Htet Aung take it from the table and give his grandma.

အို အို မောင်လေး
လူကြီးကို ကိုယ်ကပေးရင်
လည်း လက်နှစ်ဖက်နဲ့
ပို့ရမယ်လို့ သိရတယ်ကွဲ့။
Oh! Brother, if you give
something to elderly
people, you must
give it with two
hands.

ဪ! ဟုတ်ကဲ့
မမမေမြတ်နိုး ဒီလိုမဟုတ်လား

Oh! Yes, I forget it. Do I
give like this?

အေး ဒါမှ ယဉ်ကျေးမှုရှိမှာပေါ့၊
အိမ်မှာဖြစ်ဖြစ်လမ်းမှာရေမှားမှာ ကျောင်းမှာ
ဘယ်နေရာမှာဖြစ်ဖြစ် လူကြီးမိဘ ဆရာသမားတွေ
ကိုယ့်ထက်အသက်ကြီးသူတွေကိုပေးတဲ့အခါသူတို့ဆီက
ယူတဲ့အခါ လက်နှစ်ဖက်နဲ့ပေးရ ယူရမယ်နော်

So it is the polite behaviour. Wherever
you meet your parents and teachers
you must do like that.

ဟုတ်ကဲ့ပါ

မမ

Yes, elder
sister.

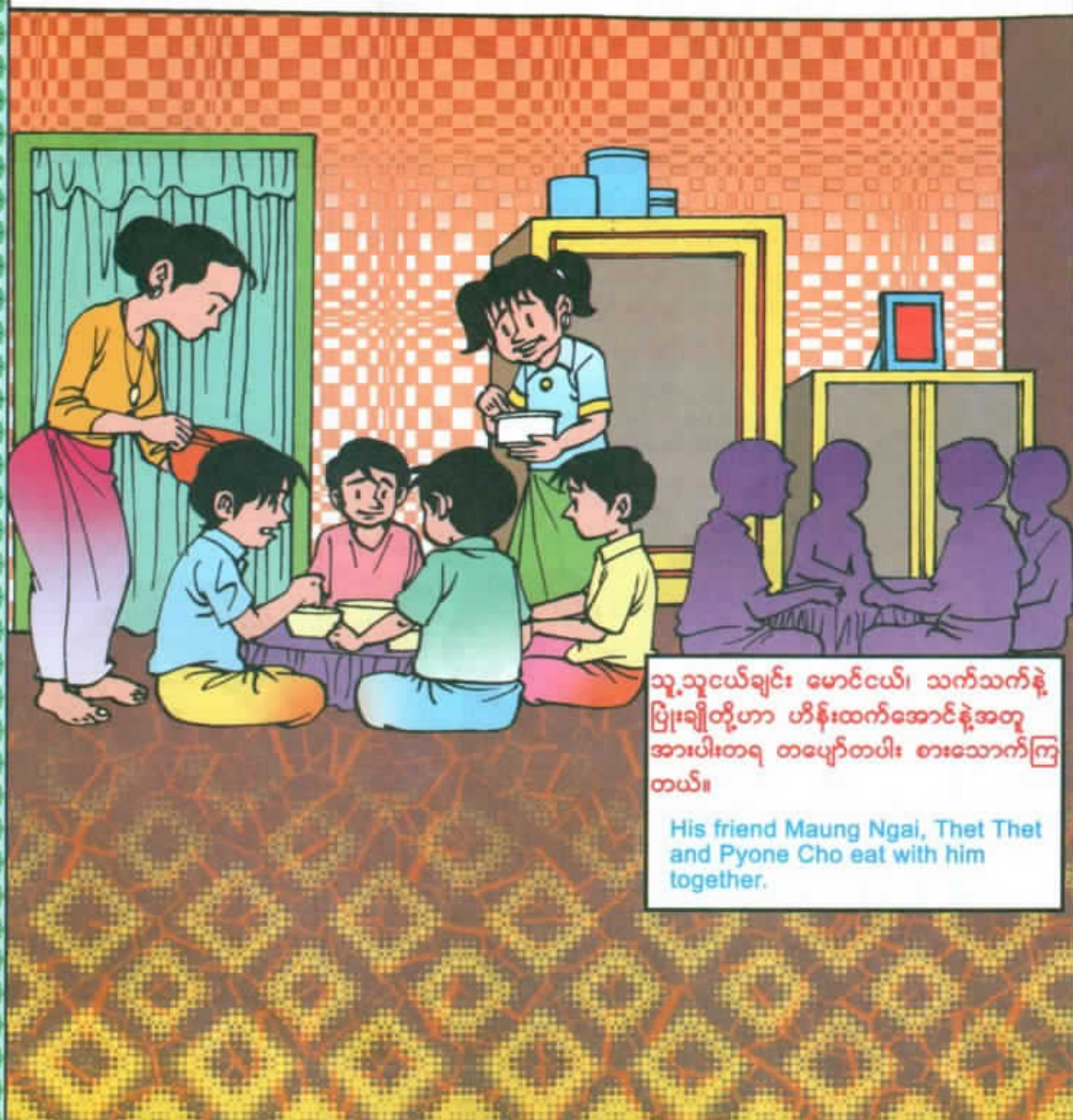

မင်းချင်သောက်ကျွန်း အသံမပြင်းစေရ

Don't make noise when you drink soup

ဒီနေ့ဟာ ဟိန်းထက်အောင်ရဲ့မွေးနေ့ပို့ ဟိန်းထက်အောင်တို့မောင်နှမတစ်စုဟာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းကို ဆွမ်းချိုင့်သွားပြီးကြပြီးတဲ့နောက် ဟိန်းထက်အောင်ရဲ့သူငယ်ချင်းတွေကို အိမ်မှာထမင်းဖိတ်ကျွေးတယ်။

That is Hein Htet Aung's birthday. So he and his sisters go to monastery to offer meal. Hein Htet Aung invites his friends and serves them at home.

သူ့သူငယ်ချင်း မောင်ငယ်၊ သက်သက်နဲ့ ပြုံးချိုတို့ဟာ ဟိန်းထက်အောင်နဲ့အတူ အားပါးတရ တပျော်တပါး စားသောက်ကြတယ်။

His friend Maung Ngai, Thet Thet and Pyone Cho eat with him together.

ဟိန်းထက်မောင်ရဲ့မိခင် မြင်းဖိုရ်မေမေက ကြက်သားဟင်း
ထပ်ဖြည့်ပေးရင်း မေးလိုက်တယ်။

Hein Htet Aung's mother Myint Mo May May, while
she fills the chicken curry asks them.

စားလို့ကောင်း
ကြရဲ့လားကွဲ့။

Is this curry
delicious?

ဟုတ်ကဲ့ သိပ်ကောင်းတာပဲ
အနီတီ၊ ဟောဒီ ကြာရီး
ဟင်းခါးက သိပ်ကောင်းတာပဲ

This lotus stalk soup
is very good.

ကြာရီးဟင်းခါးကို တရှူးရှူး ခပ်သောက်နေတဲ့ မောင်ငယ်ကိုကြည့်ပြီး မြင်းဖိုရ်မေမေက ပြုံးလိုက်တယ်။

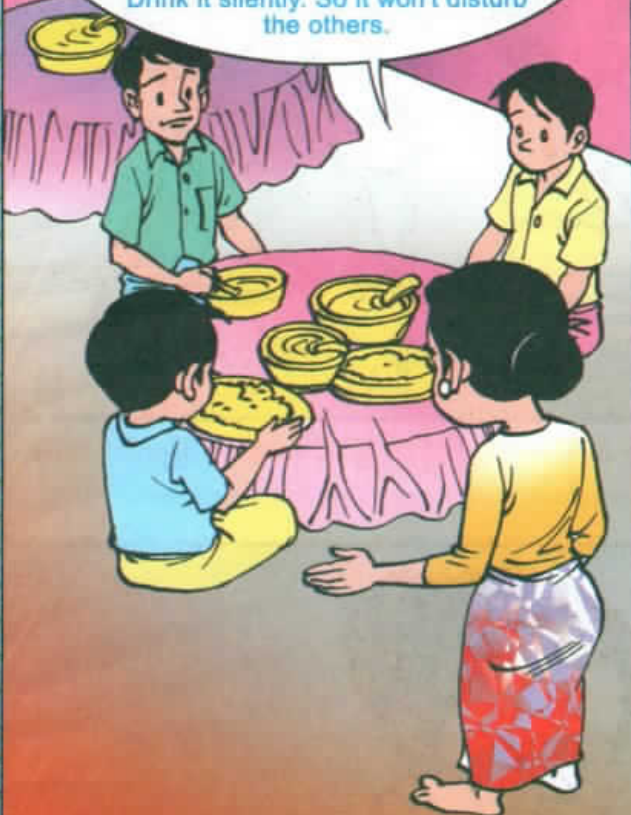
Myint Mo May May smiles when she sees Maung Ngai drinks the soup prepare
with lotus stalk.

အေး၊ အေး၊ သားတို့
စားလို့သောက်လို့
ကောင်းတယ်ဆိုလို့ အန်တီ ဝမ်းသာ
ပါတယ်ကွယ်၊ ဒါထက် သားတို့ကို
အန်တီ တစ်ခုသတိပေးချဉ်းမယ်ကွဲ့၊
I'm very happy if you have good
taste. But I've to warn you.

ဟင်းရည်ကို သောက်တဲ့အခါ
ပါးစပ်နဲ့စုပ်သောက်တဲ့အသံ တချို့ချို့ မမြည်
စေရဘူးကွဲ့၊ ဟင်းရည်ကို အသံမြည် အောင်သောက်
ရင်အခြားစားသောက်နေသူတွေကို စိတ်အနှောင့်အယှက်
ဖြစ်စေတယ် သားတို့ရဲ့
If you drink the soup, don't let the noise.
Drink it silently. So it won't disturb
the others.

ဒါကြောင့် ဟင်းရည်
သောက်တဲ့အခါ အသံ
မမြည်အောင် သောက်ကြ
ရမယ်နော်
So if you drink soup,
don't let the noise
to be heard.

ဟုတ်ကဲ့ပါ
အန်တီ
Yes, aunty.

မင်းသွတ်တို့ လက်နှင့်မနီကရီ

Don't take curry with bare hand

မနက်ပိုင်း ကျောင်းတက်ပြီးလို့ ပြန်လာကြတဲ့ မေမြတ်နိုး၊ ဟိန်းထက်အောင်နဲ့ နဒီတို့ မောင်နုပ တတွေဟာ အိမ်ရောက်တာနဲ့ ထမင်းစားပွဲမှာထိုင်ပြီး ထမင်းစားဖို့ ပြင်ကြတော့တယ်...

After the morning class is over, Mai Myat Noe, Hein Htet Aung and Nadi, as soon as they arrive at home, they prepare to eat the meal.

မောင်နှမသုံးယောက် ခိုက်ဆာဆာနဲ့ အလှအယက် စားသောက်နေကြတဲ့ ထမင်းစိုင်းနားဆီ
ပြင်းပိုင်မေမေ ရောက်ရှိသွားတော့တယ်။

Their mother Myint Mo Mai Mai comes and watches their lunch.

ဟိန်းထက်အောင်ဟာ ထမင်းဆာဆာနဲ့
အားပါးတရ စားနေတာနဲ့ သူ့ရဲ့မိခင် အနား
ရောက်နေတာကို သတိမပြုမိဘူး။ သူဟာ
ဟင်းပန်းကန်ထဲက ဝက်သားတုံးကို လက်နဲ့
နှိုက်ပြီး စားလိုက်ပါတယ် ...

Hein Htet Aung, as he is too hungry,
he does not notices his mother. He
takes the pork curry with his bare hand.

ကျောင်း၌ယဉ်ကျေးခြင်း

Politeness at school

ကျောင်းသို့သင့်တော်စွာ ငါ့ရက်စွဲအတိုင်း နေထိုင်ရမည်

You must be at school regularly

ဒီနေ့ အိပ်ရာထနောက်ကျသွားတဲ့
ဟိန်းထက်အောင်ဟာ ကျောင်းရေ
ရောက်တော့ ကျောင်းတက်ခေါင်း
လောင်းထိုးနေပါပြီ။

Today, Hein Htet Aung wakes up
lately. When he arrives in front of
the school, the bell is ringing.

ဟိုက် ကျောင်း
နောက်ကျနေပြီ

Heil I'm late now.

ကျောင်းစောင့်ကြီး ကျောင်းဝင်း
တံခါးပိတ်မီမှာပဲ ကျောင်းဝင်း
ထဲက ကနဦးကတန်း ပြေးဝင်
ခဲ့ရတဲ့ ဟိန်းထက်အောင်ဟာ

Before the gate-keeper
locks the compound, he
rushes to his class.

စာသင်ခန်းရှေ့ရောက်တော့ ဆရာမက ရောက်နေပါပြီ။ သူက စာသင်ခန်းထဲမဝင်သေးဘဲ စာသင်ခန်းအဝင်ကနေ ဆရာမကို ခွင့်တောင်းလိုက်ပါတယ် ...

When he gets to his class, the teacher is already teaching now. He stands outside the class and asks permission to enter.

ဆရာမ ကျွန်တော့်ကို
ဝင်ခွင့်ပြုပါ ခင်ဗျာ
Please excuse me
teacher, may I come in?

အေး၊ အေး၊ ဝင် ဝင်
ဘာဖြစ်လို့ ကျောင်း
နောက်ကျရသလဲ
မောင်ဟိန်းထက်အောင်
Yes, why do you late
today Maung Hein
Htet Aung?

ညက စာကျက်တာ
ညဉ့်နက်သွားပြီး အိပ်ရာထ
နောက်ကျသွားလို့ပါ ဆရာမ

Last night, I studied the
lesson lately.

အေး အေး ဘယ်လိုအကြောင်း
ကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ် ကျောင်းနောက်မကျ
သင့်ဘူးကွဲ့၊ နောက်ကို ကျောင်းနောက်
မကျစေနဲ့၊ ကျောင်းသားကျောင်းသူဆိုတာ
စာသင်ခန်းထဲအချိန်မှန်မှန် ရောက်ရမယ်ကွဲ့။

Don't give any reason.
You must attend the class
regularly and punctually.

ဟုတ်ကဲ့ ဆရာမ၊ နောင်ကို
နောက်မကျစေရပါဘူး
ခင်ဗျာ

Yes, teacher, I won't
be late next time.

စာပွားကိုလျှော်၍ ဝင်ထွေးချွတ်၍ မဖွင့်ရ စာပွားငါးထောင်ကစွင့်ရမယ်

Don't open the book by using the saliva

စာပွားကိုငါးခါးချိုး၍မဖွတ်နှင့် စာပွားလွတ်တစ်ခုကြီး ညှပ်၍ထားရမယ်

Don't fold the paper to mark the page

မေမြတ်နိုးတို့အတန်းပိုင်ဆရာမက ဒီနေ့ သင်ခန်းစာအသစ် တက်ရမှာမို့ ပြဌာန်းစာအုပ်ကို ထုတ်ခိုင်းလိုက်တယ်။

The class teacher, opens the prescribed book to teach them the new lessons.

ကဲ တပည့်တို့ ဒီနေ့
ဒုတိယမြန်မာနိုင်ငံ တည်ထောင်
ခြင်းအကြောင်းကို သင်မယ်၊
သမိုင်းစာအုပ်ထုတ်ပြီး စာမျက်နှာ
နံပါတ် (၃၅)ကို လှန်လိုက်ကြ

Pupil, open the history book on
page 35 to teach the founding
of second Myanmar.

မေမြတ်နိုးတို့လည်း လွယ်အိတ်ထဲကနေ
သမိုင်းစာအုပ်ထုတ်လိုက်ကြပြီး စာအုပ်ကို
စာပွဲပေါ်တင်ကာ စာမျက်နှာနံပါတ်(၃၅)
ကို လှန်ကြတော့တယ်။

Ma? Myat Noe take out the history
book from her bags and opens
the page 35.

အရေးထဲ စာရွက်က
ကပ်နေသေးတယ်
The papers stick
together in case.

စာရွက်ကို လှန်တဲ့အခါ စာရွက်က ကပ်နေလို့
မေ့မြတ်နိုးကာ စိတ်မရွည်တော့ဘဲ လက်ညှိုးကို
တံတွေးဆွတ်ပြီး ...

As the pages are stuck together May Myat
Noe is out of patience and she soaks her
tip of finger with the saliva.

စာရွက်ကို လှန်တော့တယ်။
Then turns the page.

အို အို မေ့မြတ်နိုး
စာရွက်ကို တံတွေးနဲ့ဆွတ်ပြီး
မလှန်ရဘူးကွဲ့! စာရွက်ရဲ့အောက်
ထောင့်ကနေ တစ်ရွက်ချင်း
လှန်ရတယ်...

Oh! May Myat Noe, don't
use the saliva to turn
the page. Turn it from
the lower corner
of the page.

စာရွက်ကို
တံတွေးဆွတ်ရင် စာရွက်
စိပ်ပြီး စုတ်ပြန်နိုင်သလို စာရွက်မှာ
ကပ်နေတဲ့ ဖုန်ထဲကနေ ရောဂါဖြစ်စေတဲ့
ဘက်တီးရီးယားပိုးတွေ လက်မှာကပ်
ပါလာပြီး လျှာကတစ်ဆင့် ဝမ်းထဲဝင်
သွားရင် ရောဂါရတတ်တယ်ကွဲ့.

If you touch the paper with
saliva, it will tear apart. And
the bacteria will stick your
hand and it goes through
your tongue.

နှင်ပြင်သမျှကတည်းက ရှိရမည် လူငယ်အချင်းချင်း သင့်တင့်စွာ နေရမည်

You must have smiling facial expression

ဟိန်းထက်အောင်ဟာ အလိုမကျရင်
မျက်နှာကိုစုပုပ်ထားလေ့ရှိတယ်။

When Hein Htet Aung is
dissatisfied with something,
his facial expression is
sullen.

ဟဲ့သား
မျက်နှာရုပ်ခေါက်ချိုးနဲ့
ဘယ်လိုများပြစ်
နေတာတုန်း
Son, why your facial
expression is
sullen?

မေမေ့သားကို ဖေဖေက
တံမြက်စည်းလှည်းခိုင်းလို့
မေမေ စောစောစီးစီးအလုပ်
လုပ်ခိုင်းလို့ မျက်နှာ
စုပုပ်နေတာ

Daddy asks him to
sweep in the early
morning.

သားကလည်းကွယ်
မနက်အိပ်ရာကနိုးပြီးတဲ့နောက် မျက်နှာသစ်ပြီး
တာနဲ့ ကိုယ်လုပ်နိုင်တဲ့အိမ်အလုပ်တွေကို ဝိုင်းကူလုပ်
ရမယ်လေကွယ်။ မိဘခိုင်းတာကို မငြိုငြင်ရဘူးကွဲ့၊
တံမြက်စည်းလှည်းတာများ၊ ဘာပင်မနိုးတာမှတ်လို့
You must help the household works as
possible as you can. Don't be silly
with parents.

မျက်နှာစုပုပ်နေတာ
အိမ်မှာကျက်သရေမရှိပါဘူး
ကွယ်၊ ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နေစမ်းပါ
ဟုတ်ပြီတာ။

The sullen facial expression
is ignominious for the family.
So live with smiling and
shining face.

ဟုတ်ပါရဲ့၊ မေမေရယ်၊ ကိုကို၊
မျက်နှာကြီးစုထားတာ ကြည့်လို့
မကောင်းပါဘူး၊ ဝက်စင်ကြီး
ကျနေတာပဲ ဟီ ဟီ

Yes, his sullen and wrinkle
face is just like the
rump of the pig.

နနီ နင်နော် ဘာ
ဝက်စင်လဲ ငါထုလိုက်ရ

Don't talk like that.
I'm going to beat
you.

အို တူလို့ တူတယ်
ပြောတာပဲ
Because it resemble
like that.

ငါ တယ်
I want to
beat you.

ဟဲ့ ဟဲ့ မောင်နှမချင်း သင့်တင့်
အောင်နေကြလေ၊ လူငယ်အချင်းချင်း
အချင်းမပျားရဘူးကွဲ့၊ သင့်တင့်အောင်
နေရမယ် သားတို့သမီးတို့ရဲ့၊ ဒါမှ
အိမ်ဟာ သာယာအေးချမ်းမှာပေါ့ကွယ်

Be familiar with your siblings,
and don't quarrel with your
friends. So it will become
a fine family.

ဟုတ်ကဲ့ပါ မေမေ၊ သမီးတို့
သင့်တင့်အောင်နေပါမယ်၊
နောင်ကို ဝက်မင်နဲ့တူလည်း
တူတယ်လို့ မပြောတော့ပါဘူး

Yes, mother, next time,
I won't remark him as
the rump of pig.

ငါ တယ်လေ

You're talking
like that again

ခစ် ခစ်
ခစ်

Kheet! Kheet!

အတန်းထဲတွင် စကားမများရ ငြိမ်သက်စွာ နေရမည်

Don't be a talkative in the class-room

မေမြတ်နိုးတို့အတန်းထဲက ကျောင်းသူ မြမြကျင်နဲ့တင်တင်ယီတို့ဟာ အင်မတန် စကားများကြသလို ...

In the class-room, Mya Mya Kyin and Tin Tin Yi are very talkative.

ဟဲ့ နင် ညတုန်းက အမုန်းကျိန်စာ ဓာတ်ကား ကြည့်လိုက်သေးလား
Have you enjoy the video "Amone Kyein Sar".

ဟယ် မကြည့် လိုက်ရဘူး လမ်းထိပ်က စတိုးဆိုင်သွားနေလို့ လွတ် သွားတယ်ဟယ်
As I went to the store, I miss this video.

ကျောင်းသားလေးတွေဖြစ်တဲ့ မောင်မျိုးဝင်းနဲ့မောင်ဝင်းဖေတို့ဟာ လည်း တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် တွန်းထိုးဆော့နေကြတယ်။

The schoolboys Maung Myo Win and Maung Win Pe are kidding and teasing each other.

သင်္ချာဆရာမက ကျောက်သင်ပုန်းပေါ်မှာ ပုစ္ဆာတစ်ပုဒ်ကို တွက်ပြနေတဲ့အချိန်မှာ မြမြကျင်နဲ့ တင်တင်ရီဟာ စကားတွတ်ထိုးနေကြသလို ...

While the mathematics teacher is instructing, Mya Mya Kyin and Tin Tin Yi are still talking.

ဟယ် ညက
ဇာတ်လမ်းတွဲအပိုင်းက
အရမ်းကောင်းတာဟဲ့
Last night the video
sequel is very good.

မောင်မျိုးဝင်းနဲ့မောင်ဝင်းဇေကလည်း တစ်ယောက်
ခေါင်းကိုတစ်ယောက် ပုတ်ပြီးဆော့နေကြတုန်း။
ဒါကို သတိပြုမိသွားတဲ့ဆရာမက ဆူပါလေရော ...

Maung Myo Win and Maung Win Pe
are still kidding. So the teacher scolds them.

မြမြကျင်နဲ့တင်တင်ရီ
ဆရာမ သင်္ချာတွက်ပြတာကို
မကြည့်ဘဲ ဘာဖြစ်လို့ စကား
များနေကြတာလဲ
Girls! Why are you talking
while I am teaching.

မောင်မျိုးဝင်းနဲ့
မောင်ဝင်းဇေ
တို့ကရော ဇာသင်ချိန်မှာ
ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်နေပါ
Boys! You must be quiet
and peaceful in the
class-room.

ဆရာ ဆရာမတွေ စာသင်
နေတဲ့အချိန်မှာ စကားများတာ၊
လှုပ်လှုပ်ရွရွနဲ့မရုတ်ကျတာဟာ
ဆရာ ဆရာမကို မလေးစားရာ
ကျတယ်ကွဲ့။
It is an impolite behaviour in
teasing and talking while the
teacher is instructing.

ပြီးတော့
သင်ကြားတဲ့သင်ခန်းစာတွေကို
လည်း လိုက်လံမမှတ်သားမိတဲ့အတွက်
စာမရတာမျိုးဖြစ်တတ်တယ်
Moreover, you can't understand
well when you don't pay attention
to the teaching.

ဒါကြောင့် ကျောင်းသား
ကျောင်းသူတွေဟာ စာသင်ခန်း
ထဲမှာ စကားမများရဘူး၊ ငြိမ်
ငြိမ်သက်သက်နေရမယ်ဟုတ်ပြီလား
So the schoolchildren must
not talk and play while
the teacher is
instructing.

ဟုတ်ကဲ့ပါ
ဆရာမ
Yes teacher.

အခြားကျောင်းသားများအား မငြိမ်ချီ အနှောင့်အယှက်မပြုရ

Do not disturb the other students

ဟိန်းထက်အောင်တို့ အတန်းထဲက
ကျောင်းသား မောင်ငယ်နဲ့ပြုံးချိုတို့ဟာ
စက္ကူပြားလေးတွေပြုလုပ်ပြီး စာစီစာကုံး
ရေးနေကြတဲ့ ကျောင်းသူလေးတွေရဲ့
ခေါင်းကို စက္ကူပြားတွေနဲ့ ပစ်ကြတယ်။
Maung Ngai and Pyone Cho fold a
paper-arrows and throw with them to
the schoolgirls who are writing essay.

မြားအပစ်ခံရတဲ့ ကျောင်းသူ
တွေက လှည့်ကြည့်ရင် မောင်
ငယ်နဲ့ပြုံးချိုက မသိဟန်ဆောင်
နေလိုက်ကြတယ်။

When the girl who is hit by
paper-arrow looks back Maung
Ngai and Pyone Cho pretend
that they don't know it.

တောက် ခဏ ခဏ
အနှောင့်အယှက်ပေးကြတယ်နော်
ဆရာမနဲ့ကို တိုင်ပြောမယ်

I am disturbed very often.
I'll report about it the
teacher.

ဆတ်ဆတ်ထိမခံတဲ့ ကျောင်းသူလေး
နဲ့နဲ့က ဆရာမကို သွားတိုင်ပါရော...

The very sensitive Nwe Nwe
reports about it to teacher.

ဆရာမ လိုက်လာပြီး
ဆူတော့တယ် ...

The teacher enters
and scold the pupil
in the class.

စာသင်စာရင်းကို သိပ်တော့ရင် တွယ်ပါ
ညှပ်ညှပ်အောင် ပျက်စီးအောင် မပြုလုပ်ရ

Use carefully to your text books

တပည့်တို့လူတွေဟာ မိမိနဲ့
ပတ်သက်ဆက်နွယ်နေတဲ့ ပစ္စည်း
ပစ္စယတွေကို ကိုင်တွယ်သုံးစွဲတဲ့
နေရာမှာ စည်းကမ်းရှိရမယ်၊
ရှိသေရမယ် တန်ဖိုးထားရမယ်ကွဲ့။
Schoolchildren, everybody must
handle with his property
very carefully.

အဲဒီပစ္စည်းပစ္စယတွေဟာ
ကိုယ့်ကို အထောက်အကူပြုနေတဲ့
အရာတွေပဲ ဒါကြောင့် သူတို့ကို
ပစ္စလက်ခတ်ကိုင်တွယ်သုံးစွဲတာမျိုး
Those properties are useful
and support his living. So
use them with care.

မိတ်မထင်ရင် မထင်သလို
ပျက်ဆီးတာမျိုး မလုပ်သင့်
ဘူးကွဲ့။
Don't destroy those
properties when you
are annoyed.

တောက် ဒီစာအုပ်ထဲက
စာတွေက ကျက်လို့ကိုမရဘူး။
ကဲကွာ ဒီလောက်ရှိလှတာ
I can't recite these lessons
and exercise. Take that.

လက်သမားဆရာဟာ သူ့ရဲ့
အလုပ်ခွင်ဆိုင်ရာကိရိယာ ဆူး
ဆောက် ခွေသော် လွှ စတာတွေ
ကို ခိုရိသေသေ ကိုင်တွယ်ရမယ်
The carpenter must use his
implements such as saw,
chisels

လယ်သမားဟာ သူ့ရဲ့ထွန်တုံး
ထွန်တံ ထွန်စက် စတာတွေကို
ဂရုတစိုက် ကိုင်တွယ်သုံးစွဲသင့်တယ်
A farmer must use his plough,
harrows with great care.

ဒီလိုပဲ
ပညာသင်ကြားနေကြတဲ့
ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေဟာ
မိမိစာသင်ကြားရာမှာ အများကြီး အထောက်
အကူပြုတဲ့ ခဲတံ ဘောပင် ပေတံ စတဲ့စာရေး
ကိရိယာတွေနဲ့စာအုပ်တွေကို ခိုရိသေသေ
ကိုင်တွယ်သုံးစွဲရမယ်ကွဲ့.
Similarly, the schoolchildren must
take care to their stationaries,
and prescribed
text books.

စာအုပ်တွေကို ညှစ်ပတ်
အောင်ထော့ ပစ်စလက်ခတ်
မကိုင်တွယ်ပါနဲ့ကွယ်
Don't use the text books,
exercise books,
casually and dirtily

တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ငြင်းခုံခြင်း၊ လှောင်ခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ရန်ခြင်း မပြုရ

Don't be quarrelsome to each other

ဟိန်းထက်အောင်တို့ အတန်းထဲက
ဇော်မိုးနဲ့ဖြူးလူတို့ဟာ စာလည်း
မကြိုးစားကြဘူး၊ ဆရာဆရာမတွေ
စာသင်ရင်လည်း ဂရုတစိုက် မမှတ်
သားမနာယူကြဘူး ...

Zaw Moe and Phyu Lu do not
recite the lesson and they do
not take interest in learning.

ဒါကြောင့် လပတ်စာမေးပွဲတွေမှာ အဆင့်
က အောက်ဆုံးမှာချည်းပဲ...

So in monthly exam, their positions
are in lower position.

ဒီတော့ စာကြိုးစားလို့ အတန်းထဲမှာ အမြဲ
ပထမရတဲ့ ဟိန်းထက်အောင်ကို မနာလို
ဖြစ်ကြပါရော ...

So they are jealous of Hein Htet Aung
who get first in position.

နောက်ဆုံးက ရေရင်
ငါ ပထမပဲ
If it count from
below, I am the
first.

ကျောင်းသားသစ်များကို ကူညီရန်
 ငယ်ငယ်ကျောင်းသားတို့လည်း ခေါင်းစူးပါရန်

Help the newly enrolled schoolchildren

ဟိန်းထက်အောင်တို့ ကျောင်းကို
 တခြားကျောင်းက ပြောင်းလာတဲ့
 ဖိုးညီဟာ ဟိန်းထက်အောင်တို့
 မောင်ငယ်တို့ထက် အသက်ငယ်တဲ့
 အပြင် မအူမလည် ခပ်နံနံကျောင်း
 သားသစ်လေးပဲဖြစ်တယ် ...

A new school boy Po Nyi, who
 transfers from other school is
 younger than Hein Htet Aung
 and he is fresher in the class.

ဟေ့ကောင် မင်းက
 ဒီနှစ်မှကျောင်းပြောင်းလာပြီး
 ငါတို့ အတန်းခွေမှာ ဘာဖြစ်လို့
 လာထိုင်တာလဲ
 Hey! Guy! You are new comer
 in our class. Why do you
 sit in front of us.

သွား နောက်ဆုံးရံကို
 သွား
 Go to the back
 row of seat.

ငါ ငါက မင်းတို့ထက်
အသက်ငယ်ပြီး အရပ်ပိုတော့
ဆရာမကျောက်သင်ပုန်းပေါ်မှာ
ရေးတာတွေ မမြင်ရလို့ပါကွာ၊
ဒါကြောင့် ဒီရေ့မှာ ထိုင်ပါရစေ
I am not only younger than
and shorter than you. So the
teacher places me at the
front row.

လျှာရှည်လိုက်တဲ့ကောင်
မလိုချင်ဘူး သွား
You're too talkative.
Move to the back
row.

မသွားသေးဘူးလား
တောက် ငါထိုးလိုက်ရ
Don't you move to
back row? I'll hit
you right now.

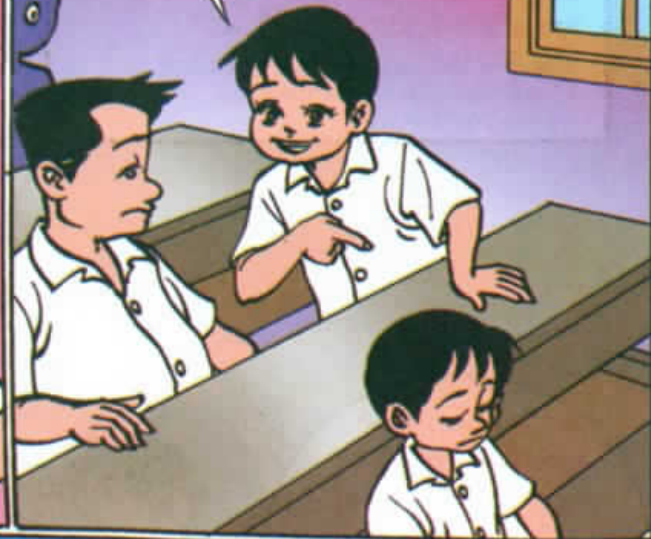
ဇော်မိုး၊ ဇော်မိုး၊ အဲဒီလို
မလုပ်ပါနဲ့ကွာ၊ သူ့အရပ်နဲ့
မမြင်ရလို့ ရေ့ခုံတန်းမှာ
ထိုင်တဲ့ဟာ ထိုင်ပါစေကွာ
Zaw Moe, don't do like
that. He is shorter than
we are. So let him sit
at the front row.

ငါတို့ဟာ ကျောင်းသားကျောင်းသူ
အသစ်တွေ ငါတို့ကျောင်း ငါတို့အတန်းခံ
ရောက်လာတာကို ပျူပျူငှာငှာ လှိုက်
လှိုက်လဲ့လဲ့ ကြိုဆိုသင့်တယ်ကွ၊
သူတို့ကို ကူညီသင့်တယ်
We must welcome the new
comer in our classroom
warmly.

ပြီးတော့ ငယ်ရွယ်တဲ့
ကျောင်းသားလေးတွေအပေါ်လည်း
အနိုင်မကျင့်သင့်ဘဲ ညီရင်းအစ်ကို စိတ်ဓာတ်
ပျိုးနဲ့ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးသင့်တယ်ကွ
And we had to help the younger
student as your own
younger brother.

အေးပါကွာ ငါမှားသွားတယ်
ဟိန်းထက်အောင်၊ နောင်ဆို
ကျောင်းသားသစ်တွေကိုကူညီမယ်
ကျောင်းသားငယ်တွေကိုလည်း
စောင့်ရှောက်ပါမယ်ကွာ

Yes, Hein Htet Aung, I've done
wrong. Next time, I'll help
the new comers.

လမ်းညွှန်ယဉ်ကျေးခြင်း

Behave politely on the way

လမ်းညွှန်ခဏ် ကျယ်လောင်စွာ စကားမငြိမရ

Don't talk loudly on the way

တချို့လူတွေဟာ လမ်းညွှန်ခဏ် စကားကို
အကျယ်ကြီးပြောလေ့ရှိကြတယ် ...

Some of the people are in the habit
of talking loudly while they are
walking on the way.

ဟာဗျာ အာဂျင်တီးနားအသင်းမှာ
ဒီမာရီယာမပါလို့ ရှုံးရတာဗျ။ ဒီမာရီယာ
သာပါရင် မက်ဆီက ဖန်တီးပေးပြီး
ဒီမာရီယာက ဂိုးညှင်းနဲ့ ကမ္ဘာ့ဖလားကြီး
ကို အာဂျင်တီးနား ရမှာဗျ။
The Argentina soccer team lost
because De Maria is not in it.
If he is still in this team, it
can get World Cup.

တော်စမ်းပါဗျာ ရှုံးရင်
ရှုံးတယ်ပေါ့၊ ဂျာမနီက
ကမ္ဘာ့ဖလားနဲ့ထိုက်တန်လို့
ရသွားတာဗျ။

No, the Germany Soccer
team is more smart and
it deserves
to World Cup.

မတန်ပါဘူး ဘယ်က
တန်ရမှာလဲ
It doesn't deserve to
get it.

မမမေမြတ်နိုး အဲဒီလူတွေ
စကားပြောတာ အကျယ်ကြီးပဲနော်၊
လမ်းဘေး အိမ်ထဲက လူတွေတောင်
ရန်ဖြစ်တယ်ထင်ပြီး အလန့်တကြားနဲ့
ထွက်ကြည့်ကြတယ် ...

Sister Mai Myat Noe, they talk
loudly as if they are
quarrelling on the
way.

ဒါကြောင့်
မေမေက အမြဲ မမတို့ကို
ဆုံးမတာပေါ့ မောင်လေးဟိန်းထက်
အောင်ရဲ့ လမ်းသွားရင်းစကားပြောရင်
ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် မပြောရ
ဘူးတဲ့၊ ယဉ်ကျေးမှုရှိရမယ်တဲ့

So our mother admonishes
that don't talk loudly
on the way. We must
behave politely.

ဟုတ်တယ်နော် ယဉ်ကျေးတဲ့သူ
တွေဆို လမ်းသွားရင် အဲဒီလို
စကားအကျယ်ကြီးမပြောကြဘူး

Yes, the polite people don't
talk loudly on the way.

လမ်း၌ရပ်၍ စကားပြောလျှင် လွှတ်ဖူးသောအခါ၌ ငြိမ်ရမည်

If you have to talk on the way, move to sideway

ဝန်လေးသက်သက်ကလေးများ မိမိက ငှောင်ခပ်သေးရမည်

We must give favour to those who shoulder the heavy burdens

မေမြတ်နိုးတို့သူငယ်ချင်းတစ်စု ကျောင်းက
အပြန်လမ်းခွဲကာနီးအထိ ပြောလက်စ စကား
ကမပြတ်ကြဘူး ...

Mai Myat Noe and her friends are
chatting along the way when they
return from school.

ဟယ် ငါတို့ကျောင်းကို
အခုပြောင်းလာတဲ့ ဆရာမ
လေးက ချောလိုက်တာနော်
အိချောပိုနဲ့တူတယ်

The new female teacher
who transfer from other
school is very
beautiful

အမယ် စံရတီမိုးမြင့်နဲ့
တူတာပါနော်

She looks like
San Rati Moe Myint.

ဒီမှာ ဒီမှာ ကလေးမတို့
စကားပြောရင် လမ်းဘေး
ကပ်ပြီး လွတ်ရာနေရာမှာ
ပြောကြပါလားကွယ်

Hey! Girls, if you want
to talk on the way please
move to sideway.

ခုလို အုပ်စုလိုက်ကြီး
လမ်းမှာရပ်ပြီး စကားပြော
နေကြတော့ အခြားလမ်းသွား
လမ်းလာတွေအတွက်
သွားရလာရ ခက်တာပေါ့ကွယ်

If you are chatting in group
on the way, other people
will be in difficulty.

ဪ ဟုတ်ကဲ့ ဟုတ်ကဲ့
ဦးလေး သမီးတို့ သတိလွတ်
သွားလို့ပါ။ ဟို ဟို
စံရတီမိုးမြင့်ကြောင့်

Oh! Yes, uncle, we forgot
about it. It's because of
San Rati Moe Myint

အိချော့ပိုကြောင့်ပါဟယ်
ခစ် ခစ် ခစ်

It's because of
El Chaw Po.
Kheet! Kheet!

ဒီလိုနဲ့ ဆန်အိတ်သယ်လာသူကို မေမြတ်နိုးတို့သူငယ်ချင်းတစ်စုက ရှောင်ဖယ်ပေးလိုက်ကြတယ် ...

They give way to a man who is shouldering a rice bag.

မိုး တွက် ချောင်းပျို ပျောင်းချောင်းပါက
ချောင်းချောင်းကို နောက်ပြန်ထား
ပိုင်ချောင်းချောင်း

If you carry an umbrella or a stick
keep its sharp tip downward

တစ်ဦးတစ်ယောက်အား မထိမိဘဲ ချိတ်မိပါ
လျှင် ယဉ်ကျေးမှု နောင်ဆန်ချောင်း

If you bump against other,
you must ask for his pardon.

ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ကျောင်းပိတ်ရက်မှာ
မြင်းမိုရ်မေမေက သားသမီးတွေကို
ရွှေတိဂုံဘုရား လိုက်ဖို့ပေးတယ်။

On the fullmoon day of Waso,
Myint Mo Mai Mai accompanies
her children to the Shwe Dagon
pagoda.

သူတို့မိသားစု ဘုရားသွားဖို့ ဘတ်စ်ကားစီးကြတော့ ဟိန်းထက်အောင်ကိုင်လာတဲ့ ထီးဟာ
ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ ဟိုလူ့ထိုးမိ ဒီလူ့ထိုးမိ ဖြစ်နေတော့တယ် ...

They go there with line-bus. On this passenger bus, the umbrella which is
held by Hein Htet Aung touches and tucks to other passengers.

ဟဲ့ ဟဲ့ ကလေး
ဒီမှာ ထိုးမိနေပြီကွဲ့။
Heh! Child, your
umbrella touches
me.

မြင်းမိုရ်မေမေ လှည့်ကြည့်လိုက်တော့ သားဖြစ်သူ
ဟိန်းထက်အောင်က ထီးအချည်ကို ထောင်ကိုင်ထားတာ
သတိပြုမိသွားတယ် ...

When Myint Mo Mai Mai looks at him and she sees Hein Htet Aung carries the umbrella passes on his shoulder.

သား ထီးကို
အချွန်ဘက်က အပေါ်မှာထားပြီး
မကိုင်ရဘူးကွဲ့! အဲဒီလိုကိုင်ရင်
သူများကိုထိုးမိမှာပေါ့၊ အချွန်ကို
အောက်ဘက်စိုက်ပြီးကိုင်ရတယ်ကွဲ့.

Son, don't hold the umbrella with its point upward. It will touch to other passengers.

ဟုတ်ကို
မေမေ

Yes, mother.

**ရဟန်းသံဃာတော်များ ချဉ်းရင်း မိန်းမဟိုက်ခိုင်အင်သင်များနှင့်
တလေးသူငယ်များကို မိမိတို့ လမ်းဖျက်ပေးရမည်။ တား-ရထား
သင်္ဘောပေါ်၌ ထွေကျွင်းလည်း ငေးရမည်။**

You must give way and your seat when
you meet monks, elderly people
and pregnant woman

မြင်းပေါ်ပေါ်မေမေက ဆုံးမထားတဲ့အတွက်
သားသမီးတွေဖြစ်တဲ့ မေမြတ်နိုး
ဟိန်းထက်အောင်နဲ့ နဒီတို့ဟာ လမ်း
သွားရင်း လမ်းမှာ ရဟန်းသံဃာတော်တွေ
လူဆိုတွေ ကိုယ်ဝန်ဆောင်သည်တွေကို
ရင်ဆိုင်တွေ့ရင် လမ်းဖျက်ပေးကြသလို ...

As their mother Myint Mo Mai Mai
has admonished, Mai Myat Noe,
Hein Htet Aung and Nadi give way
whenever they meet monks, old
people and pregnant women.

ဟိုဘက်မှာ ဗွက်တွေနဲ့
မမတို့ဘေးကပ်ပေးလိုက်
ကြရုံမောင်လေးနဲ့ညီမလေးတို့
There is a mud-flat
over there. Let's
give way to the
monks.

ဟုတ်ကဲ့ ဒါမှ
ဘုန်းဘုန်းတို့ ကြွသွားလို့
အဆင်ပြေမှာ
So the monks have
easy accessible
way.

ကိုယ့်ထက်ငယ်တဲ့ကလေးတွေကိုလည်း
ဦးစားပေးပြီး လမ်းဖယ်ပေးကြတယ်။

You must also give way to a child younger
than you.

သွား သွား မောင်လေးတို့
ချော့လဲမယ် သတိထားကြ
Go young brother!
Be careful.

သူတို့သားသမီးတွေကို ဦးစားပေးတဲ့အတွက်
ကလေးမိဘတွေက မေမြတ်နိုးတို့ကို ချီးကျူး
ကြ ကျေးဇူးတင်ကြတယ် ...

The parents of the children praise
them for they give way to their children.

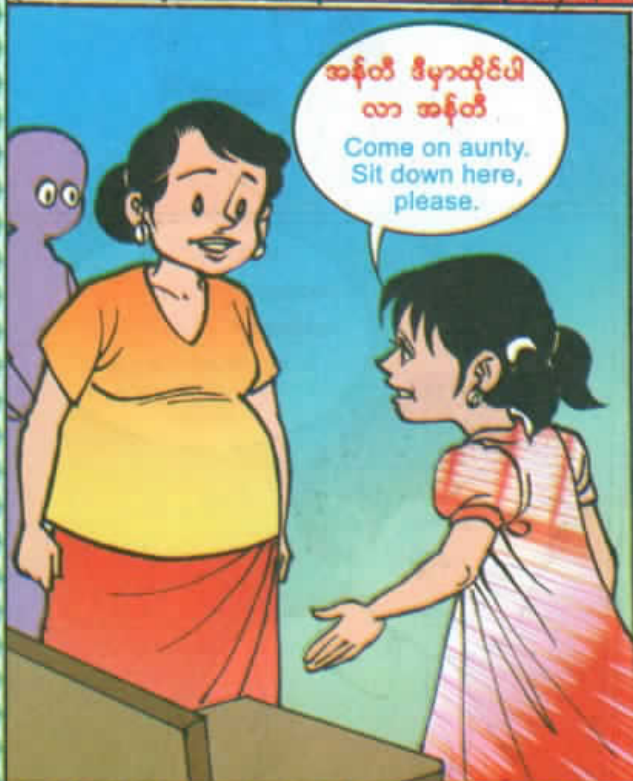

တော်လိုက်တဲ့
ကလေးတွေကွယ်၊ လိမ္မာ
ယဉ်ကျေး လိုက်ကြတာ
How smart they are!
They are very
polite.

ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ ကိုယ်ကထိုင်စရာနေရာ ရထားတဲ့အချိန် ရဟန်းတော်တွေ ကိုယ်ဝန်ဆောင်သည့်တွေ အသက်ကြီးပါကြီး အဘိုးအဘွားတွေ ကားပေါ်တက်လာရင် မေမြတ်နိုးတို့ မောင်နှမတွေက နေရာ ဖယ်ပေးကြတယ် ...

When you meet monks, old people and pregnant women, you must give your seat on the line-bus.

လမ်းပေါ်တွင် သစ်သီးခွံများ ပစ်ပစ်လှ
လမ်းပေါ်တွင် ငရုတ်ခွံများ ပစ်ပစ်လှ

Don't throw the peels of fruits and rubbish on the way

အမှိုက် ချွေ့ချွေ့ ပစ်ပစ်လှ လမ်းပေါ်တွင်
လမ်းပေါ်တွင် အမှိုက်ခွံများ ပစ်ပစ်လှ

Don't discard the rubbish on the way and put them into the rubbish bin

ဒီနေ့ ကျောင်းဆင်းချိန်မှာ
ဟိန်းထက်အောင်ဟာ ဗိုက်ဆာ
တဲ့အတွက် ငှက်ပျောသီးဝယ်
စားလာပြီး ...

When they have attended
the school, on the way
home, Hein Htet Aung
buys a banana and eat it.

ငှက်ပျောသီးကုန်သွားတဲ့အခါ အခွံကို လွှင့်ပစ်
လိုက်တယ်။ အဲဒီအခါ နောက်ကလိုက်လာတဲ့
မောင်ငယ်က ငှက်ပျောခွံကိုတက်နင်းမိပါရော...

When he has eaten the banana, he casually
throw away the peel of banana. Maung Ngai
who is behind him treads on this peel.

နီနီက ပြောရင်း သကြားလုံးကို
ပါးစပ်ထဲထည့်လိုက်ပြီး သကြား
လုံးပစ်ထားတဲ့စက္ကူကို လမ်းပေါ်
အမှတ်မဲ့ လွှင့်ပစ်လိုက်တယ်။

Nadi put candy into her
mouth and throws wrap of
candy on the way casually.

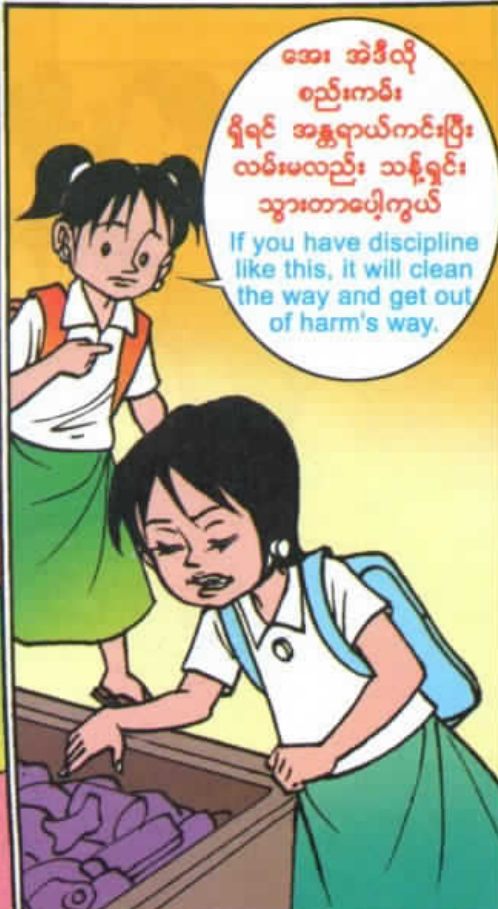
အဲ အဲ နီနီ
ညီမလေးကလည်း
စက္ကူစုတ်ကို လမ်းပေါ်မပစ်နဲ့လေ၊
ပြန်ကောက်ပြီးရင် ဟောဟိုက
အမှိုက်ပုံးထဲသွားထည့်ချေ။

Nadi, don't throw the paper
on the way. Pick-up
and put it into
rubbish bin.

နီနီလည်း သူ့အမှားနဲ့သူ့ဖို့ လျှာလေးတစ်လပ်
ထုတ်ပြီး စက္ကူအမှိုက်ကို ကောက်ကာ လမ်း
ဘေးက အမှိုက်ပုံးထဲ သွားစွန့်ပစ်လိုက်တယ်။

Because of her mistake, Nadi take out
wrap-paper and put it into the rubbish
bin.

အေး အဲဒီလို
စည်းကမ်း
ရှိရင် အန္တရာယ်ကင်းပြီး
လမ်းမလည်း သန့်ရှင်း
သွားတာပေါ့ကွယ်။

If you have discipline
like this, it will clean
the way and get out
of harm's way.

လမ်းကိုဖြတ်လျှင် ငယ်ငယ်ကား-မီးခတ်ကား-ဆိုင်ကယ်-မော်တို
 ခေါင်း ဝန်သန့်လုပ်ငန်း သတိထားကြည့်ရှုရမည်။
 လူလူချင်းသတိထားသောသူတို့ကဲ့သို့ ပိုင်ဆိုင်သူက ဖြတ်လျှင်မည်။

If you cross the road you must look left
 and right to get safety.

မေမြတ်နိုးတို့ရဲ့ကျောင်းဟာ တစ်ဖက်
 ရပ်ကွက်မှာရှိတဲ့အတွက် ကျောင်းသွား
 တဲ့အခါ ဘတ်စ်ကားတွေ ဥပဟို
 သွားလာနေတဲ့ကားလမ်းမကြီးကို
 ဖြတ်ကူးသွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်...

When Mai Myat Noe and her
 siblings go to school they have
 to cross the road on which myriad
 of traffics are passing to and fro.

မေမြတ်နိုး လာ
 လာ ကားရှင်းတယ်။
 ဖြတ်ကူးကြမယ်
 It is clear now.
 Let's cross the
 road.

ဟဲ့ ဟဲ့ မောင်လေး
 မကူးနဲ့ ဟိုမှာ ဆိုင်ကယ်
 တစ်စီးလာနေတယ်
 Don't! There is a
 cycle running
 towards us.

ဟာ မောင်လေးက
 ကားကိုပဲ သတိထားကြည့်
 နေမိတယ်။ ဆိုင်ကယ်ကို
 သတိမထားမိဘူး
 I notice only motor-car,
 not cycle.

ဒါကြောင့် မေမေက
မမတို့ကို ခဏခဏ သတိပေး
တာပေါ့၊ လမ်းဖြတ်ကူးတဲ့အခါ
ယာဉ်အန္တရာယ်ကို သေချာ သတိ
ထားကြည့်ရှုပြီးမှ ကူးရမယ်

So our mother used to warn
us when we cross the road
to safe from traffic
accident.

လူကူးမျဉ်းကြားရှိရင် လူကူး
မျဉ်းကြားကနေ ယာဉ်အသွား
အလာရှင်းမယ့်အချိန်ကို စောင့်
နေကြတယ်

If there is a zebra crossing,
we will wait and cross
from it.

မေမြတ်နိုးတို့ဟာ လူကူးမျဉ်းကြား
ကနေ ဖြတ်ကူးဖို့ ယာဉ်အသွား
အလာရှင်းမယ့်အချိန်ကို စောင့်
နေကြတယ် ...

They wait at the zebra crossing
until it clear the traffic.

ယာဉ်တွေလည်း
မောင်းရတာ
အဆင်ပြေမယ်တဲ့
So it will be convenient
for the drivers.

အဲဒီနောက် မေမြတ်နိုးတို့
မောင်နှမတွေနဲ့ ကျောင်းသူ
ကျောင်းသားတစ်စုဟာ မျဉ်းကြား
ကနေ ဘေးကင်းကင်းနဲ့ လမ်း
ဖြတ်ကူးကြတော့တယ်။

Then May Myat Noe and
others cross the road from
zebra crossing.

လူတို့ကိုဆိုးဝါးစွာသတ်ဖြတ်သော ၃-ဆူ-သုတ်-လမ်းဆုံ ဘေ့လ်မြို့
လမ်းပေါ်တွင်ကျွန်ုပ်တို့ တစ်ဖူးတစ်ရပ်

Discard thing that will harmful to the people

မေမြတ်နိုး ဟိန်းထက်အောင်နဲ့
နဒီတို့ မောင်နှမတစ်စုံဟာ ဝတ်
ကောင်းစားလှတွေဝတ်ပြီး သီတင်း
ကျွတ်မီးထွန်းပွဲတော်ကို
လျှောက်ကြည့်ကြတယ် ...

Mai Myat Noe, Hein Htet Aung
and Nadi, wearing best
dresses and enjoys the
Thadingyut light festival.

ဒီလမ်းမှာ ရောင်စုံ
မီးပုံးလေးတွေ ထွန်း
ထားတာ လှလိုက်တာနော်
Multi-coloured lanterns
in this street are very
beautiful to look at.

အေး ဟုတ်တယ်
Oh! Yes.

ဟဲ့ မောင်လေး
ဟိန်းထက်အောင်
ဘာဖြစ်လို့လဲ

What has happened
to you, Hein Htet
Aung?

ဒီလမ်းပေါ်မှာ ဆီးခက်တွေ
အဲဒီဆီးခက်က ဆူးတွေစူးတာ
Thorny branches on the
street. The thorns pierce
my foot.

အေး
Em!

ဒီမှာ
ဆီးကိုင်းကျိုးကျနေတာပါလား။
ကဲ ကဲ ဒီဆီးခက် ဆီးကိုင်းတွေကို
မမတို့မောင်နှမတွေ ဖယ်ရှားပေးလိုက်
ကြရအောင် ဒါမှ နောက်
လူတွေ မစူးမိမှာ
The branch of Zee tree is
broken down. Let's discard
it from the way.

မေမြတ်နိုးတို့ မောင်နှမတွေ လမ်းပေါ်က ဆူးခက်တွေကို
ဖယ်ရှားနေကြချိန်မှာပဲ အရက်သမားတစ်စုဟာ အရက်တွေ
မူးပြီး လမ်းပေါ်မှာ ယိုင်ထိုးယိုင်ထိုး လျှောက်လာကြရင်း

While they were cleaning the thorny branch,
a drunkard comes with faltering steps.

အရက်သမားတစ်ယောက်ပါလာတဲ့ အရက်
ပုလင်းကို မော့သောက်လိုက်ရာက ခလုတ်
တိုက်လဲတော့တယ်။

He drinks alcohol from the bottle
and falls down.

ဟား ဟား ဟား လဲပြီ
မဟုတ်လား ပုလင်းပါကွဲသွားပြီ
ထ ထ သွားကြမယ်
You fall down now and your
bottle has already broken.
Come on.

အရက်သမားတစ်စုဟာ ဟားတိုက်ရယ်ပြီး
ယိုင်ထိုးယိုင်ထိုးနဲ့ ထွက်သွားကြတယ်။ လမ်းပေါ်
မှာ ပုလင်းကွဲတွေက ပြန့်ကျဲကျန်ရစ်ခဲ့ပြီး ...
A group of drunkard go on with faltering
steps. The pieces of broken to bottle
spread on the street.

ဟာ မမ မေမြတ်နိုး
ဒီမှာ ပုလင်းကွဲတွေ
Sister, there are the
pieces of broken
bottle.

အေးဟယ်
လမ်းသွားလမ်းလာ
တွေတော့ စူးမိတော့မှာပဲ
လာ လာ မမတို့ကောက်ပြီး
လမ်းပေါ်က ဖယ်ရှားပေး
လိုက်ကြရအောင်
It will sharp the
walkers. Let's clean
this shattered
bottle.

ကစားစဉ်သင်ကျေးခြင်း

Be polite when you play

ကစားသောအခါ မိတ်သဟာဏ်ရှိသူတို့၏ ဂုဏ်ပြုစုရမ်းမှု သူတစ်ပါးအား
ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစေခြင်းမရှိအောင် (ကျိပ်လက်အင်္ကျီ ကျန်းမာသန်ခွမ်း
ငွေသောကစားသုံးပါးမျိုးပါဝင်ကျွမ်းကျင်မှု ရှိစေရန်)

When you play, don't be harmful to others

ဒီနေ့ ကျောင်းတွင်း ဘောလုံးပြိုင်ပွဲ
မှာ ဟိန်းထက်အောင်တို့ ကျန်စစ်
သားအသင်းနဲ့ မောင်ငယ်တို့ ဗန္ဓုလ
အသင်းတို့ ကန်ရမှာဖြစ်ပါတယ် ...

Today, Hein Htet Aung's Kyan
Sithar football team and
Maung Ngai's Bandoola
football team will play.

ဟေ့ကောင်
ဟိန်းထက်အောင်
နိုင်အောင်ကန်ကွာ
Hein Htet Aung, play
to be winning
team.

အေး ကန်မယ်
ဒါပေမဲ့ မောင်ငယ်တို့
အသင်းမှာပါတဲ့ မျိုးဝင်းတို့
ပြုံးချိုတို့က သိပ်တော်တာကွ
Myo Win and Pyone Cho
are good at playing.

သူတို့ကို နိုင်အောင်ကန်ဖို့
မလွယ်ဘူး၊ ကြည်စိုးရ
It isn't easy to win
over them, Kyi Soe.

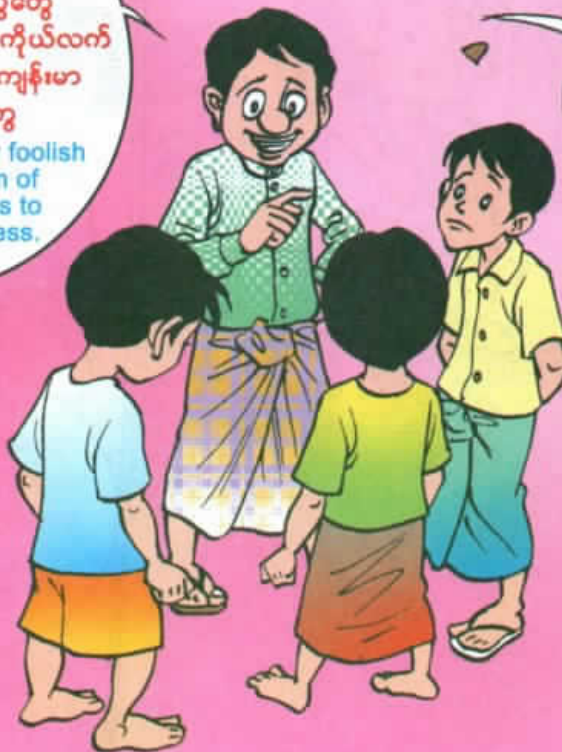
ဘောမနိုင်ရင် လူချကွာ
ဘောလုံးယှဉ်လုရင်း ဘောလုံး
ကို ကန်သလိုလိုနဲ့ မျိုးဝင်းရဲ့
ခြေမဲ့ရိုး ကျိုးအောင် ကန်
ထည့်လိုက်ကွာ
If you can't win, kick and
hit them. Kick Myo Win's
ankle instead of
the ball.

ဟုတ်တယ်ကွ
ပြုံးချိုအနားကပ်ပြီး
ဘောလုံးလုလာရင်
တံတောင်ဆစ်နဲ့ တွက်ထည့်
လိုက်ကွာ ဟိန်းထက်အောင်
If Pyone Cho
approaches near you,
hit him with
your elbow.

သူတို့ပြောနေတဲ့စကားကို ကြားသွားတဲ့ အားကစားတာဝန်ခံ ဆရာဝင်းဖေ မျက်လုံးပြုံးသွားတော့တယ်။
When the physical teacher hears their voice, his eyes are widened.

ဟေ့ ဟေ့ တပည့်တို့
မင်းတို့ တယ်မှိုက်ပါလား။
အဲဒီလို စိတ်ရိုင်းမျိုးမထားရဘူး
လေကွာ၊ အားကစားပွဲတွေ
ကျင်းပတဲ့ရည်ရွယ်ချက်က ကိုယ်လက်
လှုပ်ရှားပြီး ကိုယ်အင်္ဂါ ကျန်းမာ
သန်စွမ်းလာစေဖို့ကွ
Schoolchildren, how foolish
you are! The aim of
playing football is to
get physical fitness.

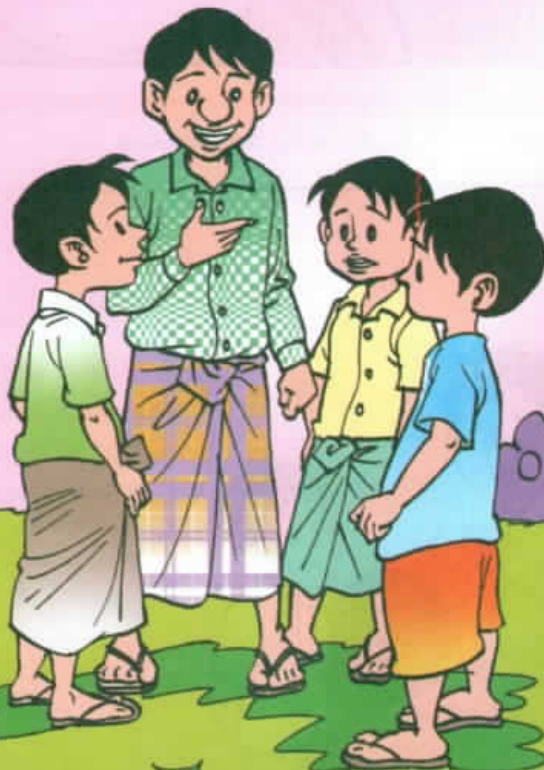

သူတစ်ပါးကို ထိမှိုက်
နစ်နာအောင်လုပ်ဖို့
မဟုတ်ဘူး တပည့်တို့ရဲ့
Don't make other
to be hurt.

ဒါကြောင့် တပည့်တို့
ဘောလုံးကန်တဲ့အခါ သူတစ်ပါး
ထိခိုက်နစ်နာအောင် သူတစ်ပါးထံရာရအောင်
နာကျင်သွားအောင်လုပ်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ထားဆိုးမျိုးနဲ့
မကန်သင့်ဘူးကွဲ့.

Don't be silly in playing. With
such a mindset. Don't do
the others to be wounded.

ကိုယ်ပါသနာပါတဲ့
ဘောလုံးကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်သာ
ကစားသင့်ကြတယ်ကွဲ့၊ ကြည့်တဲ့
သူတွေရောကန်တဲ့သူတွေရော အားလုံး
ပျော်ရွှင်စေဖို့ပဲ ရည်ရွယ်ကစားကြပါကွယ်

Improve your hobby
to play football means
to enjoy the on lockers.

ဟုတ်ကဲ့ ဆရာ
ကျွန်တော်တို့မှားပါတယ်
ခင်ဗျာ၊ စိတ်ထားဆိုးတွေ
ပထားတော့ပါဘူးခင်ဗျာ

We are wrong sir.
We will mend our
mindset.

ကစားသောသူ၊ အခုသင်ခွင့်၊ ကစားခြင်းသည်
တစ်ကိုယ်တည်းဖြစ်တတ်သောအခါ၊ ပယ်လျှောက်စေသောကြောင့်
ပိုကစားရင်းမျိုးကို အသေးစုလေး (တစ်ကိုယ်တည်းအစွမ်းပြခြင်းတစ်
အစွဲသေးမျှနှင့် ဂ္ဂဟဇာတ်ကား၊ ကစားခြင်းကို (လှူရင်း)

Play with team-spirit expell the selfishness

ဟိန်းထက်အောင်တို့ရဲ့ကျန်စစ်သား
အသင်းနဲ့ မောင်ငယ်တို့ရဲ့ဗန္ဓုလ
အသင်းတို့ ဘောလုံးစကန်ကြပါပြီ။

Hein Htet Aung's Kyan Sittha
football team and Maung Ngai's
Bandoola team start to play
football.

မောင်ငယ်က
မောင်ငယ်
Maung Ngai!

မျိုးဝင်းက
မျိုးဝင်း
Myo Win!

မောင်ငယ်တို့ရဲ့ ဗန္ဓုလ
အသင်းက မောင်ငယ်
မျိုးဝင်းနဲ့ ပြုံးချိုတို့ဟာ
ဘောလုံးစကန်တဲ့နေရာမှာ
အင်မတန် ထူးချွန်သူတွေ
ဖြစ်ပြီး

Maung Ngai, Myo Win
and Pyone Cho are
good at playing football.

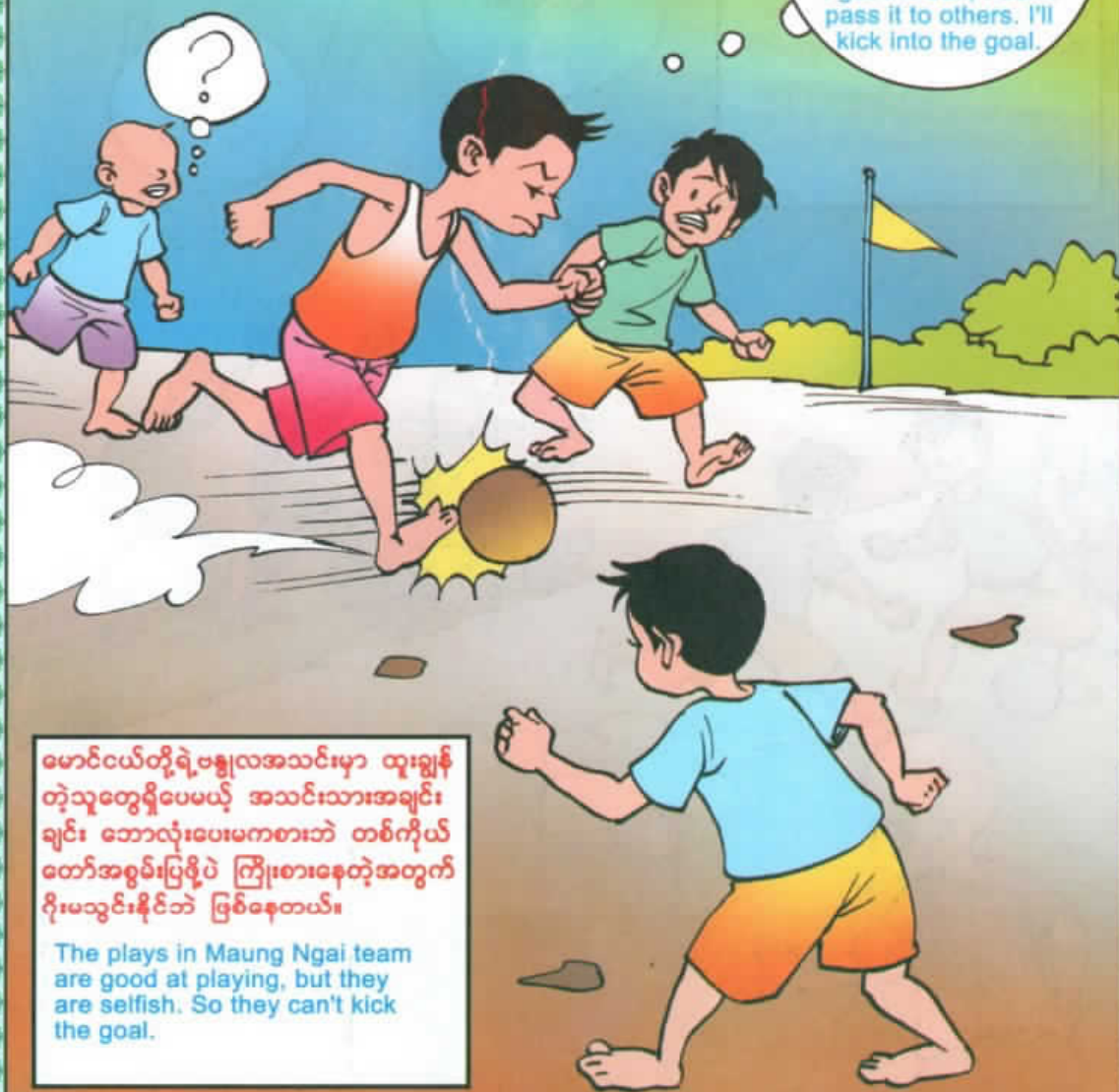

သူတို့နာမည်ရိုကြီးစေဖို့ သူတို့ကိုယ်တိုင်
ဂိုးသွင်းနိုင်အောင်ပဲ အာရုံစိုက်ကန်ကြတယ်။

To get popularity, they try only
to kick the goal.

ဘောလုံးရပြီ ဘယ်သူမှ
မပေးဘူး။ ငါ့ဘာသာ ဆွဲပြေး
ပြီး ဂိုးသွင်းမယ်၊ ဒါမှ ငါ
နာမည်ကြီးမှာ

I get the ball, I don't
pass it to others. I'll
kick into the goal.

မောင်ငယ်တို့ရဲ့ ဗန္ဓုလအသင်းမှာ ထူးချွန်
တဲ့သူတွေရှိပေမယ့် အသင်းသားအချင်း
ချင်း ဘောလုံးပေးမကစားဘဲ တစ်ကိုယ်
တော်အစွမ်းပြဖို့ပဲ ကြိုးစားနေတဲ့အတွက်
ဂိုးသွင်းနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတယ်။

The plays in Maung Ngai team
are good at playing, but they
are selfish. So they can't kick
the goal.

ဟိန်းထက်အောင်တို့ရဲ့ဘက်က အသင်းသားတွေထဲမှာတော့
ထူးထူးခြားခြား ထူးချွန်တဲ့ဘောလုံးသမားမပါပေမယ့် တစ်သင်း
လုံး ညီညီညွတ်ညွတ်နဲ့ လူပေးကစားကြတာကြောင့် ပွဲပြီးခါနီးမှာ
နှစ်ဂိုးဆက်တိုက်သွင်းနိုင်ပြီး အနိုင်ရသွားပါတော့တယ်။

Though there are no good players in Hein Htet Aung's
team, they can play unitedly. So they can kick two goals.

ဝေး ဟိန်းထက်
အောင်ကွ
Hey!
Hein Htet Aung!

ဒါဟာ အားကစားပြိုင်ပွဲမှာ တစ်ကိုယ်
ကောင်းမကစားဘဲ အသင်းသားများနဲ့
မျှမျှတတ ညီညီညွတ်ညွတ် ကစားတဲ့
အကျိုးကို ကျန်စစ်သားအသင်းသားတွေ
ခံစားရရှိသွားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ် ...

In this competition, the selfish team
lose and the Kyan Sittha team become
winner because they play in unity.

အပျိုအဖွင့် အနိုင်အမှတ်ကစားခြင်း၌ အမှတ်အနိုင်ကို မဟုတ်
မဟာဘဲ ကျန်းမာရေးနှင့်အပျိုအဖွင့်အရပ်ကိုသာကျွမ်း မဟုတ်သောကြောင့်ရမည်

In playing the game, competition is the
main theme, not only to be winner

ဒီဇင်ဘာအားကစားလမှာ မေမြတ်နိုးတို့ မိန်းကလေးတွေဟာ
ရပ်ကွက်တွင်း ထုပ်စည်းတိုးပြိုင်ပွဲမှာ ဝင်
ရောက်ယှဉ်ပြိုင် ကစားကြတယ် ...

In December sport month, Mai Myat Noel
plays in penetrating the blockage.

ဝေး မေမြတ်နိုးက
မေမြတ်နိုး တိုးထား
တိုးထား

May Myat Noel
Penetrate it.

မေမြတ်နိုးတို့ ကြိုးစားကစားပေမယ့် သူတို့ဘက်က မိန်းကလေးတွေဟာ လွှတ်အောင်မတိုးနိုင်ဘဲ
သူတို့အသင်းတိုးရတဲ့အလှည့်ကျရင် ခဏလေးနဲ့ ဖမ်းအမိခံရလေ့ရှိတယ် ...

The girls in May Myat Noel's team cannot penetrate and they have be caught.

ဝေး မိမိဟေ့
I've caught
you.

သူတို့အသင်း တားရတဲ့အလှည့်မှာကျတော့
လျင်မြန်လှတဲ့ တစ်ဖက်အသင်းက ပိန်း
ကလေးတွေကို မိအောင်မဖမ်းနိုင်ဘဲ

For their turn to block the other team,
they can't catch well.

ဝေး အောင်မြီကွ
We'll! We are the
winner.

ဟာ လွတ်
သွားပြန်ပြီ

Huh! She escape
again.

ပွဲလည်းပြီးရော သူတို့အသင်း
ရှုံးသွားတဲ့အတွက် မေမြတ်နိုး
ဟာ ချုံးပွဲချ ငိုကြွေးတော့တယ်။

Eventually, as their team is
lost, May Myat Noe sobs.

အင့်
အင့် အီး

Eel Heel

အဲဒီအခါ မြင်းပိုင်မေမေက သမီးဖြစ်သူကို
ချောင်းချဆုံးမတယ်။

At that time, Myint Moh May May soothes
and consoles her daughter.

သမီး ဘာဖြစ်လို့
ငိုနေတာလဲကွယ်၊ အားကစား
ပြိုင်ပွဲမှာ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ကစား
တာဟာ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်စေဖို့နဲ့
ပျော်ရွှင်စေဖို့ သမီးရဲ့

Daughter, why are you weeping.
Participating in the
competition is only to
get strength and
health.

အနိုင်အရှုံးဟာ ပဓာန
မကျဘူး၊ ဒါကြောင့်သိပ်လည်းဝမ်းနည်း
ကြေကွဲ ထိခိုက်မနေပါနဲ့ကွယ်၊ နောက်နှစ်
တွေမှာဆက်ပြီးကြိုးစားခွင့် ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရှိပါ
သေးတယ်သမီးရဲ့ မငိုနဲ့တော့နော် တိတ် တိတ်

Winning and losing is not the
main theme. You can compete
in next year. Don't cry
anymore.

ဟုတ် ဟုတ်ကဲ့ပါ
မေမေ

Yes, mother.

ကစားရင်း ဝမ်းသာစမ်းနှင်းခြင်းကို ထင်ရှားပြုရာ
(နိုင်ငံသားတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ချက်ချင်း မိတ်မလျှော်ဘဲ ကစားရမည်)

Don't reveal your emotion in sports

ဒီနေ့ မြို့နယ်ကျောင်းပေါင်းစုံဘောလုံး
ပြိုင်ပွဲမှာ ဟိန်းထက်အောင်တို့
ကျောင်းဘောလုံးအသင်းနဲ့ တစ်ဖက်
ရပ်ကွက်ကျောင်းက ဘောလုံးအသင်း
တို့ ခိုလ်လှပွဲ ကစားကြတယ်။

Today, the inter-school football
tournament is started. Hein Htet
Aung's team play against the
team from other school.

ဟိန်းထက်အောင်တို့ကျောင်းက ဂိုးတွေတစ်ဂိုးပြီးတစ်ဂိုး သွင်းနိုင်တဲ့အတွက် ပွဲလည်း
ပြီးရော ဆုဖလားကြီး ရရှိသွားတော့တယ် ...

As they have kicked one goal after another, and they get the soccer club.

ဝေး အမှတ်(၃) ကျောင်းက
အမှတ်(၃) ကျောင်း ဘယ်သူမှ
ယှဉ်တွဲလို့မရဘူးမှတ်

No team can compete
B.E.H.S (3).

ဟုတ်တယ် ဖားတုလို့
ခရုခုန်ရင် အိုင်ပျက်ရုံ
ရှိတော့မှာပေါ့ ဟား ဟား ဟား

Yes, if the snail jumps
like a frog, the pond
will be destroyed.

တောက် တော်တော်
လူပါးဝဲတဲ့ကောင်တွေကွာ

What a haughty
team it is!

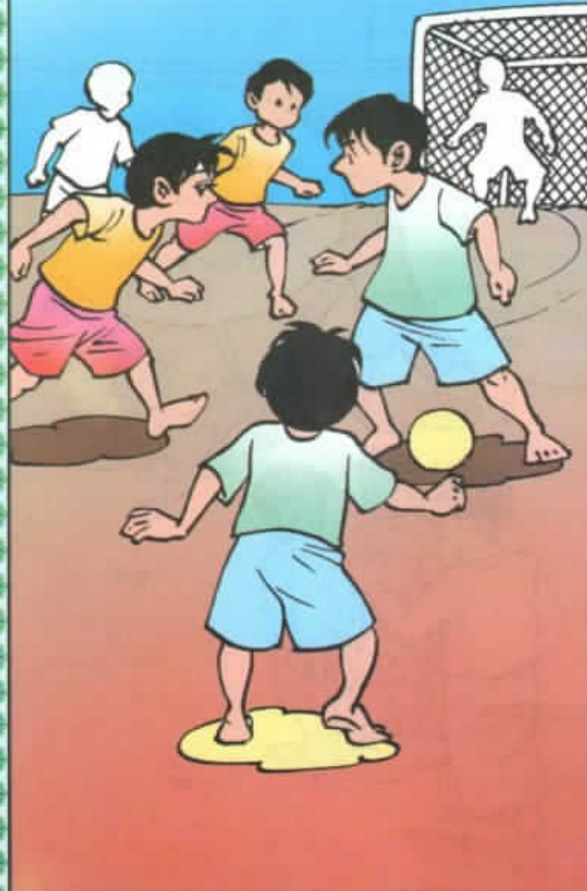

**အငြင်းအခုံဖြစ်ပွားရင် တစ်ဖက်ဘက်သို့ ငြင်းဆိုချက်ကိုလည်း
ပြည့်စုံစူးစမ်းစာတင်ပါ။ အငြင်းအခုံမသန်ပါစေရန်။**

If there is any dispute, listen carefully the other's accusation

ဒီနေ့ ကျောင်းတွင်းဘောလုံးပွဲမှာ
ဟိန်းထက်အောင်တို့ ကျန်စစ်သား
အသင်းနဲ့ မောင်ငယ်တို့ရဲ့ဗန္ဓုလအသင်း
တို့ ဘောလုံးကန်ကြတယ် ...

Today, in their school football
tournament, Hein Htet Aung's
Kyan Sittha team and Maung
Ngal's Bandoola teams make
a soccer match.

ဝေး ကျန်စစ်သားအသင်း
ကွ ကျန်စစ်သား
Wail! Kyan Sittha
team!

ဗန္ဓုလကွ
ဗန္ဓုလ
Bandoola
team!

တစ်ချို့မှာတော့ ဗန္ဓုလအသင်း
က မျိုးဝင်းဟာ ဘောလုံးကို
ဆွဲပြေးလာပြီး ...

Myo Win from Bandoola
team, carries the football.

ဂိုးစရိယာထဲကို အရောက်
ကျန်စစ်သားအသင်းရဲ့
နောက်ခံလူ မောင်သက်က
ဘောလုံးကို အတင်းဝင်ဖျက်
လိုက်ရာ ...

Maung That from Kyan
Sittha team interrupts
him.

နှစ်ယောက်သား လုံးထွေး
ပြီး လဲကျသွားကြတော့
တယ် ...

Both of them fall
together.

ဟေ့ကောင် မျိုးဝင်း မင်း
ပင်နယ်တီရအောင် တမင်
လှုံ့မချနဲ့

Myo Win, you do like that
to obtain penalty.

ဘာကွ မင်းခြေထောက်နဲ့
ကန့်လန့်ခံလိုက်လို့ ငါ
လဲကျသွားရတာပါကွ

What? You interrupt with
your leg in front of
me.

မဟုတ်ဘူး မင်းရဲ့ခြေထောက်
နဲ့ ငါ့ခြေထောက် လုံးဝမထိဘူး။
မင်းတမင်လှုံ့ချတာ

No, my leg doesn't touches
yours. You fall yourself
intentionally.

**နိုင်ငံပြုပြင်ဆင်ခြင်ချက်ကို ဖြစ်သလိုဖြစ်စေ၊ မဖြစ်သလိုဖြစ်စေ
ဆင်ခြင်တတ်သလို ဆင်ခြင်နိုင်သော နာမည်ရင်း
နိုင်ငံပြုပြင်ဆင်ခြင်မှုနှင့် ဆင်ခြင်တတ်ခြင်းအား အညီအညွှန် ဆင်ခြင်ပါ။**

Comply the decision of referee whether it is right or wrong.

ကျောင်းတွင်း ဘောလုံးပြိုင်ပွဲမှာ ကျန်စစ်သားအသင်းက ဘောလုံးသမားတွေနဲ့ ဗန္ဓုလအသင်းက ဘောလုံးသမားတွေဟာ မကြာခဏ အငြင်းပွားတတ်ကြတယ် ...

There are so many dispute among Kyan Sittha and Bandoola football teams.

ဟုတ်ပြီ ပြုံးချိုကွ
ပြုံးချို
O.K! Pyone Chol

ဗန္ဓုလအသင်းက အလယ်တန်းလူ ပြုံးချိုဟာ ဘောလုံးကိုဆွဲပြေးပြီး ရွှေ့ကိုကန်တင်လိုက်တဲ့အခါ ...

When the centre forward player Pyone Cho kicks the ball.

မျိုးဝင်းက ဘောလုံးကို ရင်ဘတ်နဲ့
ဆီးတားလိုက်ပြီးတဲ့နောက်

Myo Win catches the ball with his
chest and

ဂိုးပေါက်ထဲ ကန်သွင်းလိုက်ပါတယ်။

kicks into the goal.

ဟေ့ကောင်တွေ လူကျွံ
ဘောကွ လူကျွံဘော
ဂိုးမပေးဘူး

Hey! It's man-out.
Not goal.

ဘာ လူကျွံတာလဲ၊
ဘာမှလူမကျွံဘူး။
မင်းတို့မငြင်းနဲ့

Don't deny it. It isn't
man-out.

အငြင်းပွားနေတဲ့ သူတို့နှစ်ဦးရဲ့အနီး ကျန်စစ်သားအသင်း ခေါင်းဆောင် ဟိန်းထက်အောင် ရောက်ရှိလာတယ်။

While they are disputing over the goal, team leader Hein Htet Aung arrives.

မောင်သက်
အတင်းမငြင်းနဲ့ကွာ၊
တစ်ဖက်သားပြောတာ
သေချာနားထောင်ပါဦး
Maung Thet, don't
refuse, listen what
he explains.

ဗန္ဓုလအသင်းခေါင်းဆောင် မောင်ငယ်လည်း ရောက်လာတယ်။

The team leader of Bandoola, Maung Ngai also comes to the scene.

ဟုတ်တယ် မျိုးဝင်း
မင်းလည်းအတင်းမငြင်းနဲ့၊
တစ်ဖက်လူပြောတာ သေချာ
နားထောင်ပါကွ။ အားကစားပြိုင်ပွဲမှာ
အငြင်းအခုံဖြစ်ရင် ဇွတ်မငြင်းဘဲ
တစ်ဖက်သားပြောဆိုတာကို သေချာ
နားထောင်ပြီးမှဆုံးဖြတ်သင့်တယ်ကွ
Myo Win, don't dispute over it.
You must listen what
he explains first. We must
decide after we have
thoroughly know
about it.

အေးပါကွာ
အေးပါ
Yes, of course.

ဒိုင်လူကြီးက ချောက်ဖို့လာပြီး လူကျွဲဘောဖြစ်တယ်လို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့အတွက် ဗန္ဓုလအသင်းဟာ
ဂိုးမရပါဘူး ...

When the referee arrives and decides that it is the man-out. So, the Bandoola team
does not get the goal.

သုငယ်ချင်း မျိုးဝင်း
ဒိုင်လူကြီးရဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို
လေးစားရမယ်လေကွာ
Myo Win, you must accept
the decision of referee.

အေးပါကွာ ဟုတ်ပါတယ်
ဒိုင်လူကြီးမရှိရင်တောင် ငါတို့
အချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဆုံးဖြတ်
ကြရမှာပါ။ အခု ဒိုင်လူကြီးရဲ့ ဆုံးဖြတ်
ချက်ကို ငါ လေးစားလိုက်နာမှာပါ
Yes, even if the referee isn't
here, as we are friends,
we must negotiate
each other.

တမားနှင့် မငတ်တသ ထိခိုက်မိလျှင် သတိပြုပါနှင့်။
တမင်လှသော အရာကို လျှော့ပါ။

Don't mention if you're injure while playing

မိမိကလည်း မလှုပ်လှုပ်ဘဲ ဤသို့ပြုလုပ်မိတတ်သည်ကို သတိပြုပါ။

Notice that you have don casually like that

ဒီနေ့ဟာ ကျောင်းတွင်း ဘောလုံး
ပြိုင်ပွဲရဲ့ နောက်ဆုံး ခိုလ်လှပွဲမို့
ကျန်စစ်သားအသင်းနဲ့ ဗန္ဓုလ
အသင်းတို့ရဲ့ ပြိုင်ဆိုင်မှုက
ပြင်းထန်လှတယ်။

Today is the final match for
Kyan Sittha and Bandoola
football teams.

တစ်ချိန်မှာတော့ ကျန်စစ်သားအသင်းက ဟိန်းထက်အောင်နဲ့ ဗန္ဓုလအသင်းက မောင်ငယ်တို့ဟာ
မြောက်တက်လာတဲ့ ဘောလုံးကို ခုန်ပြီး ခေါင်းယှဉ်တိုက်ရာက ...

At one time, Hein Htet Aung and Maung Ngai simultaneously ran into incoming ball
with their heads.

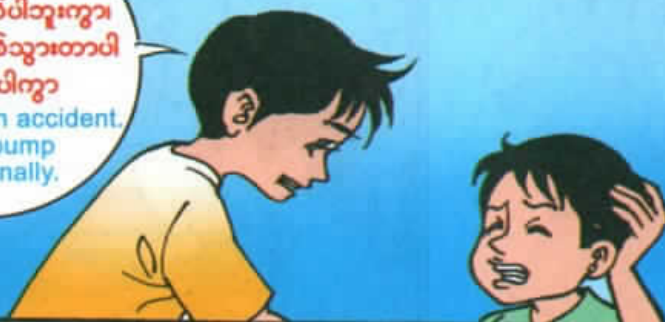

ဟိန်းထက်အောင်ရဲ့ နောက်ရေ
ကို မောင်ငယ်က နဖူးနဲ့ဆောင့်
မိတာကြောင့် ဟိန်းထက်အောင်
ဟာ မြေပြင်ပေါ် လဲကျသွား
တော့တယ်။

Hein Htet Aung's back
of the head is bumped
against Maung Ngai's
forehead.

သူငယ်ချင်း ငါ တမင်
လုပ်တာမဟုတ်ပါဘူးကွာ၊
မတော်တဆဖြစ်သွားတာပါ
ခွင့်လွှတ်ပါကွာ
Friend! it's an accident.
I don't bump
intentionally.

မောင်ငယ်က တောင်းပန်ရင်း ဟိန်းထက်အောင်ကို ဆွဲထူပေးတယ် ...

Maung Ngai asks for his pardon and extend his hand to Hein Htet Aung to stand up.

ဟိန်းထက်အောင်က နောက်ခေ့ကို လက်နဲ့
ပွတ်ရင်း ပြုံးလျက်ထလာတယ် ...

Hein Htet Aung, rubbing his back of his
head and stands up with a smile.

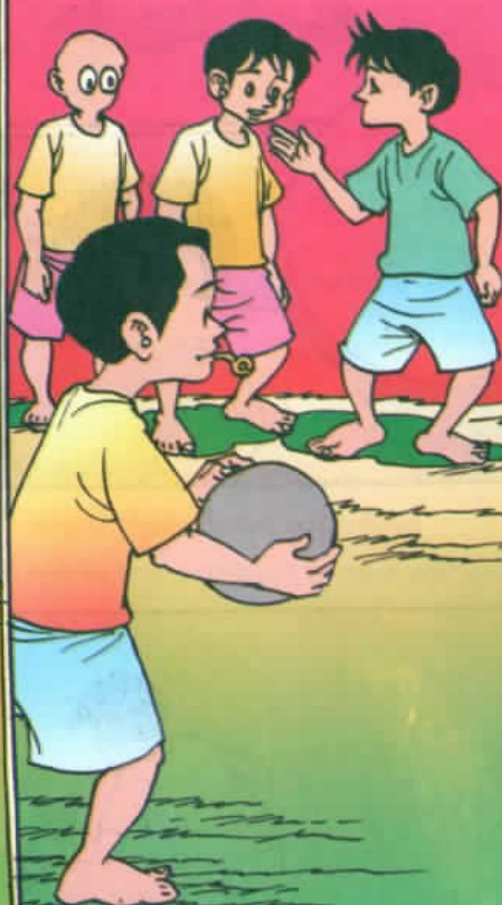
ရပါတယ်ကွာ တမင်လုပ်တယ်လို့
ငါမယူဆပါဘူး။ ငါလည်းတမင်
မရည်ခွယ်ဘဲ သူတစ်ပါးကို
မတော်တဆ ထိခိုက်မိဖူးတာပဲ

Don't mention about it.
It's merely an accident.

အပြိုင်အဆိုင် ကစားရင်း
ဒီလိုပဲ မတော်တဆ ထိခိုက်
မိတတ်တာပဲကွာ။ ကိစ္စမရှိ
ပါဘူး သူငယ်ချင်း။

It is natural event
and accident in
the sport.

ကြမ်းတမ်းသောစကား ကြမ်းတမ်းသောအပြုအမူဖြင့် အလျှင်မသင့်ပါနှင့်။
(ပြစ်၍ ရင်ခြင်းသင့် အလွန်မျှော်လင့်ကောင်းသော အပြုအမူဖြစ်သည်)

Don't be rude in speech and manner

ဒီနှစ်ကျောင်းတွင်း ချန်ပီယံခိုလ်လှပွဲမှာ
ဟိန်းထက်အောင်တို့ရဲ့ကျန်စစ်သား
အသင်းက အနိုင်ရခိုလ်စွဲသွားပါတယ်။

This year's football tournament
Hein Htet Aung's Kyan Sittha
team becomes champion.

ဝေး ကျန်စစ်သားက
ကျန်စစ်သား
Hey! Kyan Sittha
team is champion.

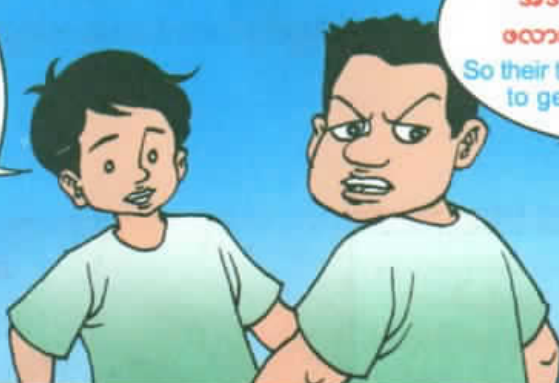

ခိုလ်လှပွဲမှာ ကိုးပြတ်နဲ့နိုင်သွားတဲ့ ကျန်စစ်သားအသင်းသားတွေဟာ ဆုဖလားကြီးကိုပိုင်မြှောက်ပြီး
ပျော်နေသလောက် ရှုံးပြီး ချန်ပီယံဆုကြီးနဲ့ လွဲသွားရတဲ့ ဗန္ဓုလအသင်းသားတွေဟာ မမံချီ
မမံသာနဲ့ ယူကြိုးမရ ဖြစ်နေကြရတယ် ...

While the Kyan Sittha team become champion and they are delighted, the loser team
Bandoola is annoyed by their failure.

တောက်
ဒိုင်လူကြီးက ဘက်
လိုက်တယ်ကွ၊ ငါတို့ရဲ့
ဂိုးကျတော့ လူကျွဲဘောဆိုပြီး
ဂိုးမပေးဘူး
Tok! The referee is
aligned to them. He
decided that our
team is man-out.

ဒါကြောင့် ပြောတာပေါ့ကွ
အဲဒီကောင်တွေနဲ့ ဆု
ဖလားကြီးမတန်ပါဘူးလို့
So their team doesn't deserve
to get this champion
cup.

ဟေ့ကောင်တွေ မင်းတို့
ရှုံးမဲ လာမမဲနဲ့
Hey! Guys!
Loser is loser!

မိတော့ ဘာဖြစ်သလဲကွာ
အချောင်သမား တစ်ဘို့
တည်းသမား နွားတွေ
You're unilaterally
winner, just like an ox
with one hump.

အထွေထွေသင်ကျေးခြင်း
 General Politeness

**လူကြီးများနှင့် ဆရာများကို နှုတ်ဆက်ရာတွင် ဦးညှပ်မျှလှည်းကောင်း၊
မင်္ဂလာပါလှည်းကောင်း ငြော့၍နှုတ်ဆက်ရမည်။
ဆရာ-မိဘ-လူကြီးများနှင့်စကားပြောတွင် ထိုသူတို့ကို ကြည်ညို ဖိုသနွာငြော့ရမည်။**

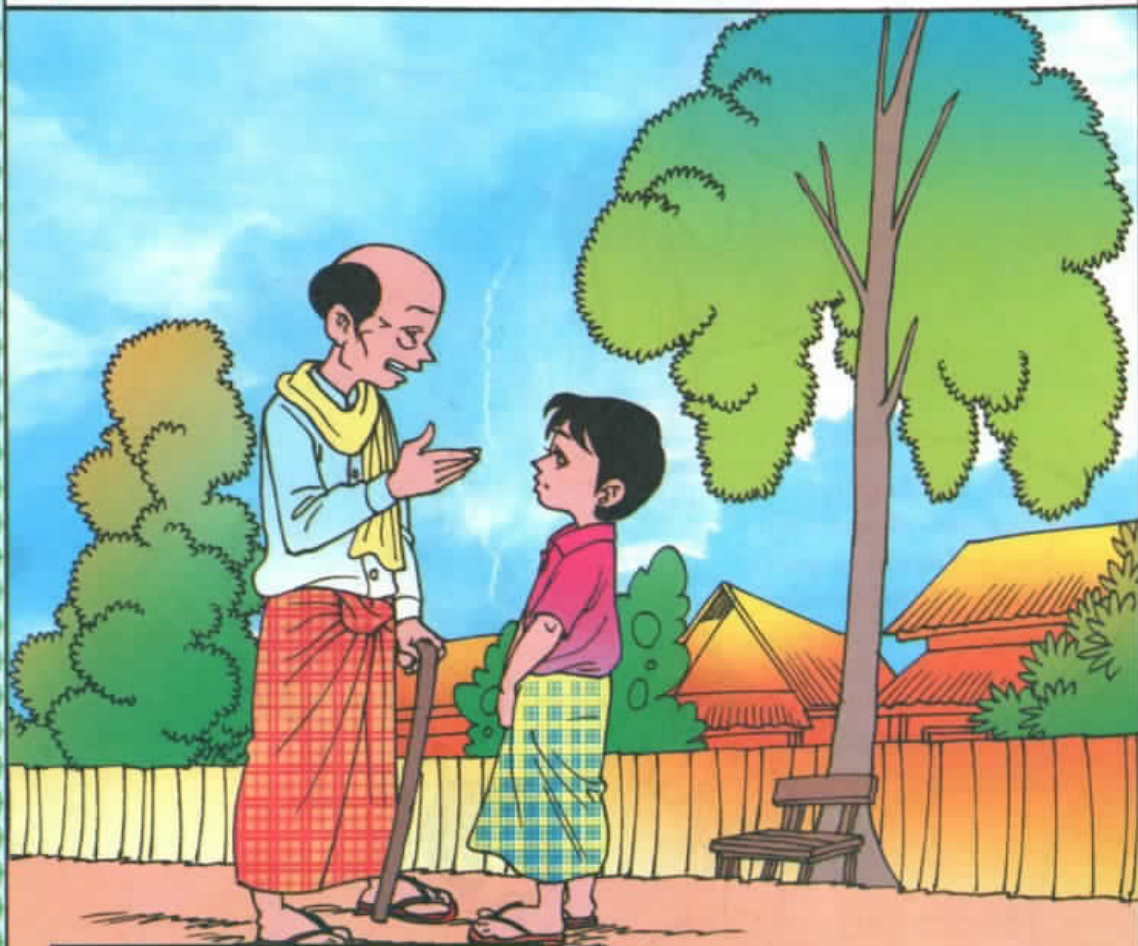
When you greet teachers and elderly people, bow
down your head respectfully

မနက်စောစော လမ်းလျှောက်ရာက ပြန်လာတဲ့အသီးထီက လမ်းလျှောက်ခြင်းရဲ့အကျိုးကျေးဇူးတွေကို ပြောပြနေတဲ့အတွက် ဟိန်းထက်အောင်ဟာ အသီးထီရဲ့မျက်နှာကိုကြည့်ပြီး ရိုရိုသေသေ နားထောင်လို့နေတယ် ...

Grandpa Po Hti, who has just return from walk tell about the effectiveness of waking to Hein Htet Aung and he listens the words with his eyes looking at the grandpa.

သူ့ရဲ့အဖေ ပြင်းရိုရိုမေမေက လူကြီးသူမနဲ့ စကားပြောရင် အဲဒီလူကြီးရဲ့မျက်နှာကိုကြည့်ပြီး ရိုရိုသေသေ ပြန်ပြောရမယ်တဲ့၊ မျက်နှာလွှဲပြီး မပြောရဘူးတဲ့၊ အဲဒါမှ ယဉ်ကျေးတာတဲ့၊ အဲဒီလိုဆုံးမပြောပြထားလို့လေ ...

His mother Myint Mo Mai Mai has told him that if the elderly people tells him he must look at his face respectfully. Don't turn the head to other side.

သူတစ်ပါးကတော့ပြောလျှင် ကြားရင်းမှ မပြောရ။
ပြောနေသောယုတ်နာဂါးတို့ကို ငြင်းခတ်သင့်သည်။

While someone is talking, don't interrupt him

တစ်ခါက မေမြတ်နိုးတို့အိမ်ကို တစ်ခါမှ
မရောက်ဖူးတဲ့ မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့ကလေး
က ဦးလေးဝင်းကဲ့ ဦးလေးဘစ် အလည်
အပတ်ရောက်လာပြီး ...

Once Mai Myat Noe's second uncle
U Ba Si visit their house.

ဟော ဦးလေး
ဘစ် လာပြီ
Uncle Ba Si
is coming.

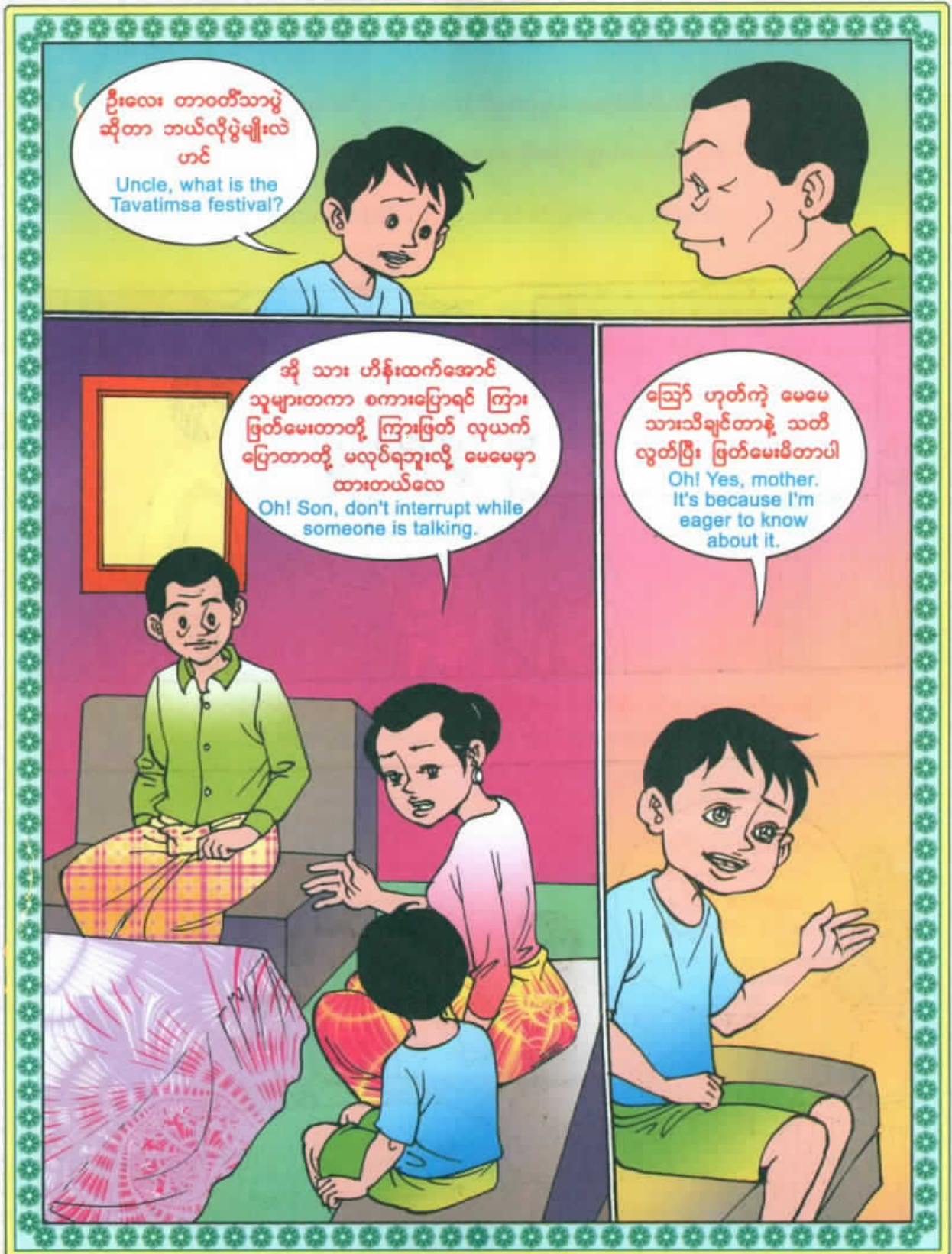
ညလည်းကျရော စကားရိုင်းမှာ သူတို့မြို့က အကြောင်းတွေ ပြောပြတော့တယ် ...

At night he talks about his native Mawlamyaing Kyun.

မင်းတို့ကွာ ငါတို့မြို့က
တာဝတိံသာပွဲကျရင်
လာစမ်းပါ စည်မှ
စည်ပဲ အဲဒီကျရင်

Visit to our Tavatimsa
festival in our
town.

အေး သူတစ်ပါးစကားပြောနေတဲ့
အခါ ကြားဖြတ်ပြီးမပြောရ မမေးရ
သလို စကားပြောဆိုဆက်ဆံရာမှာ
လည်း ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နဲ့ ပြောဆို
ဆက်ဆံရမယ်ကွဲ့၊ ကြားလား
Well, if you talk to other,
you must wear a smiling
face and associate
politely.

ဟုတ်ကဲ့ပါ မမေး
သားမှတ်ထားပါမယ်၊
နောက်ကို သူများပြောနေတုန်း
ကြားဖြတ်မပြောတော့ပါဘူး
Yes, mother, next time,
I won't interrupt while
someone is talking.

သိချင်တာရှိရင် နောက်မှ
မေးမယ်၊ ကြားဖြတ်မေးတာ
မျိုးလည်း မလုပ်တော့ပါဘူး
မမမေ
If I want to know
I will ask him
later.

မနှစ်သက်စွမ်းသောစကား သတိပြုမရှိသောစကားကို မငြိမ့်မနပ်
မိုင်းပြောသောစကား အသုံးအနှံ့ကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

Don't use the rude word when talking with
other people

မေမြတ်နိုးတို့ရပ်ကွက်ထဲက ဒေါ်သန်းမြင့်
ဒေါ်ကျင်နဲ့ မအေးမူတို့ဟာ လမ်းဘေးမှာ
ဖိနပ်ဖင်ခုကာ တန်းစီထိုင်ရင်း သန်းတုတ်
နေကြတုန်းမှာပဲ သူတစ်ပါးရဲ့အတင်းတွေ
ကို တစ်ယောက်တစ်ပေါက် ပြောနေကြ
တော့တယ်။

In the quarter where Mai Myat Noe
lives, there Daw Than Myint,
Daw Kyin and Ma Aye Mu and
they sit on their slippers and they
search hair-louse each other's
head and the gossip about others.

ငါတို့လမ်းထိပ်က မငွေခင်ဟာ
သူ့ယောက်ျားအပေါ် သိပ်နှိပ်တာဟဲ့၊
သူက သေဆီသေ ရှင်ဆီရှင်ပဲ

Ma Ngwe Khin who live
head of our street bullies
her husband.

အမယ်လေးအေ အဲဒါ
ဂုဏ်ယူစရာမဟုတ်ပါဘူး။
ညည်းတို့ကြည့်နေ ကြာရင်
သူ့ယောက်ျားက မယားငယ်
ယူသွားလိမ့်မယ်

It isn't an honourable habit.
Look! Later, her husband
will be with a lesser
wife.

ဂျွတ်...
Gyut!

အဲဒါမှ အဲဒီကောင်မ
အိမ်မြှောင်အမြီးပြတ်
သလို ဖျတ်ဖျတ်လူးကျန်ခဲ့မှာ

At that time she will
be in trouble just
like when the tail
of lizard is cut-off.

အဲဒီတော့မှ လင်တရားမ
ခြစ်မှာ ဟင်း ဟင်း
ဟင်း

Then she will be
crazy for her
husband.

ခပ် ခပ်
ခပ် ဟုတ်ပါရဲ့

Yes, of course,
Kheet! Kheet!

ဒေါ်သန်းမြင့်တို့အတင်းပြောနေကြတာကို အိမ်ထဲက လှမ်းကြည့်ရင်း မြင်းပိုင်မေမေက
မေမြတ်နိုးကို ဆုံးမတယ် ...

Myint Mo Mai Mai, looking at Ma Than Myint, tells her daughter Mai Myat Noe.

တွေ့လား သမီး
သူတို့ဟာ အကျိုးမရှိတဲ့
စကား ပြောနေကြတာ

Do you see, daughter.
They are talking
nonsense.

သူတစ်ပါးရဲ့
မကောင်းကြောင်း
စကားဆိုတာ နှစ်သက်ဖွယ်
စကားမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလို
စကားမျိုး မပြောသင့်ဘူးကွဲ့။
Telling rumour and gossip
about the other is not
an effective one.

ပြီးတော့ သူတို့ပြောနေတဲ့
စကားရိုင်းရိုင်းတွေကိုလည်း
ယဉ်ကျေးတဲ့သူဆိုရင် မပြော
ရဘူး မေမေပြောတာ
မှတ်ထားနော်

Don't talk rude words
like them. Be a polite
girl.

ဟုတ်ကဲ့ပါ
မေမေ

Yes, mother.

ပါးစပ်ကဲ့သို့ လက်ထည့်၍ကိုက်ခြင်း လက်သည်းကိုကိုက်ခြင်း မပြုရ

Don't bite the nail with your teeth

နဒီမှာ မကောင်းတဲ့အကျင့်တစ်ခု ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ နေရင်းထိုင် ရင်း လက်သည်းကိုက်နေတတ် တာပါပဲ။

Nadi has a bad habit. She used to bite her nail with her teeth.

မေမေရေ ဒီမှာ နဒီ လက်သည်း ကိုက်နေပြန်ပြီ

Mother, Nadi is biting her nails.

ဟုတ်လား သမီး လက်သည်း မကိုက်ရဘူးလို့ မေမေမှာထား ရက်နဲ့ ဘာဖြစ်လို့ လက်သည်း ကိုက်ကိုက်နေရတာလဲကွဲ့

Daughter I've told you not to bite your nail with your teeth.

ပိယေကတစ်ဝတ္ထုလုပ်ရာမှန် ပညာပေးပညာပေး ငြိမ်းသော အောင်မြင်ရမည်။

Serve your duty up to accomplishment

သူတစ်ပါး၏ပျော်ရွှင်မှုကို မနှောင့်ယှက်ရ၊
မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ထံသို့ သက်သက်ရောက်ရ

Don't disturb other's happiness

နဒီဟာ လပတ်စာမေးပွဲမှာ
ဒုတိယရတဲ့အတွက် ပျော်နေ
ရှာတယ်။

Nadi is very happy for
she gets second position
in monthly exam.

ဟယ် ဟုတ်လား
မေမေ ဝမ်းသာလိုက်တာကွယ်

Good! I'm very please
to hear that.

မေမေ ဒီလ စာမေးပွဲ
ဖြေတာမှာ သမီး ဒုတိယ
ရတယ်

Mother, I get second
position in this month's
exam.

သမီးလည်း ခါတိုင်း
အဆင့်လေး ငါးပဲရတာ၊ အခု
အဆင့်နှစ်ရတာ အရမ်း
ပျော်တာပဲ မေမေ

Usually, my position
is four or five. Now
I get second position.
I'm very glad.

အဆင့်နှစ် ဟုတ်လား၊
တာလုပ်ရမှာလဲ၊ ငါတို့ကတော့
အဆင့်တစ်ခုမှ ပထမရမှ
ကျေနပ်တာ

Position second? What
is the use of it? I satisfy
if I get first position.

အဆင့်နှစ်ရတာလောက်တော့
ဂုဏ်ယူစရာမရှိပါဘူး။ လင်းတ
လောက်တော့ ငှက်တိုင်းလုပ်ပါတယ်
ဟာ ဟား ဟား ဟား

It's not an honourable
position. Ha! Ha!

ကိုကိုနော် သူများကို
အသားလွှတ်လာပြီး
ရှုတ်ချတယ်

Brother, don't blame
me like this.

ဟုတ်သားပဲ
သား၊ ဟိန်းထက်အောင်ရဲ့
သူတစ်ပါးရဲ့ပျော်ရွှင်မှုကို မဖျက်ဆီး
မနောင်ယုက်ရဘူးကွဲ့၊

Son, don't disturb the
other's happiness.

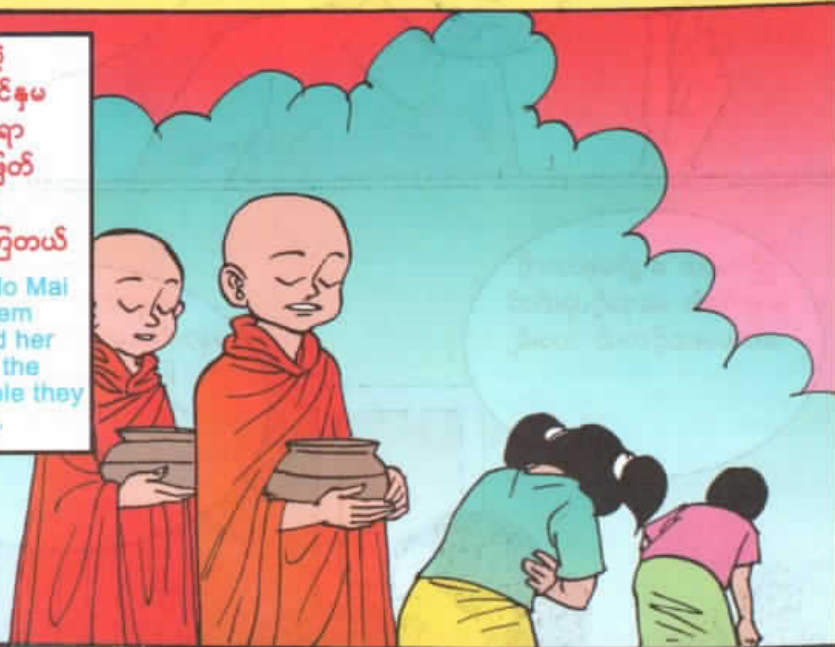

ရဟန်း-မိဘ-အရဟန်း-လူကြီးသူပိုင်ရှင်ရှေ့
ဖြတ်လျှောက်လျှင် ဦးညွှတ်၍ လျှောက်ရမည်။

If you pass in front of the monks and elderly people
you must bend down your body

မြင်းပိုင်မေမေ ဆုံးမထားတဲ့
အတွက် မေမြတ်နိုးတို့မောင်နှမ
တွေဟာ ရဟန်းသံဃာ ဆရာ
မိဘလူကြီးသူပိုင်ရှင်ရှေ့ ဖြတ်
လျှောက်ဖို့ ကြိုလာတဲ့အခါ
ဦးညွှတ်ပြီး ဖြတ်လျှောက်ကြတယ်။

As their mother Myint Mo Mai
Mai has admonished them
when Mai Myat Noe and her
siblings pass in front of the
monks and elderly people they
bend down their bodies.

သားတို့သမီးတို့
ကိုယ့်ထက် သီလ သမာဓိ
ပညာ အသက်ကြီးသူတွေရဲ့ရှေ့က
ဖြတ်လျှောက်ရင်
ဦးညွှတ်ပြီးလျှောက်ရမယ်ကွဲ့။
Children, if you pass in front of
ones who are higher in
rank or wisdom, you must
bow down your head.

ဒါဟာ ဂရုပြုတဲ့သဘော
လေးစား ဂရုပြုတဲ့
သဘောပဲကွဲ့.

That is the manner
of paying due respect.

အခုခေတ်လူငယ်တော်
တော်များများဟာ ရဟန်း
သံဃာ ဆရာသမား မိဘတို့ကို
ဂရုပြုရကောင်းမှန်း မသိကြဘူး.

Today, some of the
youths do not pay
appropriate respect.

ရဟန်းသံဃာ မိဘတွေ ရွှေ့က
ဖြတ်လျှောက်ရင် ဦးညွှတ်သွားရ
ကောင်းမှန်းမသိကြဘူး။ အင်း
ဒါဟာလည်း အလုပ်တစ်ကော်နဲ့ပို့
သူတို့ရဲ့မိဘတွေက မဆုံးမမိခဲ့တာ
ကြောင့်လည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မှာပေါ့လေ

It will be possible that their
parents are too busy to
admonish them. So they
lack to pay respect.

**ရဟန်းသံဃာက တစ်ခုတစ်ရာ ပြန်ကြားပြီးလျှင် မိမိက ယုတ်ကံဟု
ပြန်မပြောရ တင်ပါးဘုရားဟု ပြောရမည်။**

When the monk tells you something you must
respond with the word "Timbar"

အိမ်မှာ မကြာခဏ သံဃာတော်တွေ ပင့်ဖိတ်ပြီး
ဆွမ်းကပ်လေ့ရှိတာမို့ မေမြတ်နိုးတို့မောင်နှမတွေ
ဟာ ရဟန်းသံဃာတော်တွေနဲ့ရင်းနှီးပြီး ရဟန်း
သံဃာတော်တွေနဲ့ စကားပြောရင် ဘယ်လို
ပြောဆိုလျှောက်ထားရမယ်ဆိုတာကို နားလည်
ထားကြပါတယ် ...

As their family used to invite and offer
the meal to monks, Mai Myat Noe and
her siblings are familiar with the usage
of communication.

မေမြတ်နိုး စာမေးပွဲ
ပြီးပြီလားကွဲ့.

Mai Myat Noe
have you finished
your exam?

တင်ပါး ပြီးပါပြီ
ဘုန်းဘုန်း
"Timbar" I've
finished Your Highness.

လမ်း၌ ရဟန်းသံဃာနှင့်တွေ့၍ စကားပြောပြန်လျှင်
စင်္ဃာပင်လျှင် လက်နှစ်ဖျားကိုလည်း နှစ်ဖျားစင်္ဃာပင်

When you meet a monk and converse with him,
put your two palms at your chest

မေမြတ်နိုးတို့မောင်နှမတစ်တွေ ကျောင်းသွား
ကြတဲ့အခါ လမ်းမှာအိမ်ကို ဆွမ်းခံကြနေကျ
ဦးပွင်းနဲ့ ပက်ပင်းတို့တော့တယ် ...

When Mai Myat Noe and her siblings
go to school they meet a monk who
regularly comes to their house to collect
alms.

အရှင်ဘုရား ဆွမ်းခံ
ထွက်ပြီလား ဘုရား

Your Highness, are
you going out to
collect alms?

အိမ်၊ ဟုတ်တယ်ကွဲ့၊
ကလေးတို့လည်းကျောင်း
သွားကြပြီပေါ့

Em! Yes, are you
going to school?

တင်ပါဘုရား

"Timbar"
Your Highness.

သံဃာတော်ကို ရင်ဘတ်ရှေ့မှာ လက်အုပ်လေးတွေချီလျက်
လျှောက်ထားပြောကြားနေကြတဲ့ မေမြတ်နိုးတို့ မောင်နှမတွေ
ကို တွေ့တဲ့လူတိုင်းက ချီးမွမ်းထောပနာ ပြုသွားကြလေရဲ့ ...

When the people see their behaviour, they praise
Mai Myat Noe and her siblings.

လိမ္မာလိုက်တဲ့ ကလေးတွေ
ယဉ်ကျေးကြပါပေရဲ့.

How clever and polite
these children are!

ဟုတ်ပါတော် မိဘတွေ
ဆုံးမသွန်သင်မှုကောင်းလို့
ဒီကလေးတွေ ယဉ်ကျေး
လိမ္မာနေကြတာပဲဖြစ်ရမယ်

Yes, their parents admonish
them to become polite and
clever children.

The End

